

Bryssel, 7. heinäkuuta 2026
(OR. en)

11410/26

AGRI 566
AGRIORG 91

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	7. heinäkuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2026) 355 final
Asia:	Toimintasuunnitelma EU:n proteiinijärjestelmän häiriönsietokykyä, strategista riippumattomuutta ja kestävyyttä koskeva suunnitelma

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2026) 355 final.

Liite: COM(2026) 355 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 7.7.2026
COM(2026) 355 final

Toimintasuunnitelma

**EU:n proteiinijärjestelmän häiriönsietokykyä, strategista riippumattomuutta ja
kestävyyttä koskeva suunnitelma**

Eurooppa on tienhaarassa. Nopeasti muuttuvassa maailmassa ja kasvavan epävarmuuden keskellä tarvitaan rohkeita toimia EU:n taloudellisen kilpailukyvyyn parantamiseksi ja strategisen riippumattomuuden vahvistamiseksi. Kun turvallisuus ja häiriönsietokyky ovat poliittisen asialistan keskiössä ja Euroopan kasvumalliin kohdistuva paine kasvaa, keskeiset taloudelliset riippuvuudet muuttuvat geopolittisiksi haavoittuvuuksiksi.

Tässä yhteydessä nykyiset riippuvuudet tuonnista, kuten lannoitteista, rehusta ja energiasta, **eivät ole ainoastaan Euroopan elintarviketurvaan kohdistuvia uhkia vaan keskeisiä haavoittuvuuksia, jotka vaikuttavat EU:n häiriönsietokykyyn.** Näiden strategisten riippuvuuksien vähentäminen on siksi ratkaisevan tärkeää EU:n varautumisen ja turvallisuuden kannalta. EU:n sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden parantamiseen vaaditaan kaikkien sidosryhmien yhteisiä toimia.¹

EU:n suuri riippuvuus rajallisesta määrästä rehuproteiinin toimittajia tekee sen maatalouselintarvikejärjestelmästä alttiin maailmanlaajuisille markkinoiden vaihteluille. Riippuvuus vaikuttaa myös kykyyn vähentää toimitusketjuihin liittyviä riskejä ja rajoittaa kestävyys siirtymän edistymistä.

Kuten maataloutta ja elintarvikkeita koskevassa visiossa² kerrotaan, komissio on **laatinut tämän kattavan suunnitelman** vastaamaan näihin haasteisiin. Tässä suunnitelmassa yhdistetään politiikka, tutkimus ja käytännön toimet riippumattomamman ja kestävämmän EU:n proteiinijärjestelmän luomiseksi monipuolistaen samalla tuontilähteitä. EU:n johtajat esittivät vuoden 2022 **Versailles’n julistuksessa**³ kasvipäristien proteiinien tuotannon lisäämistä EU:ssa koskevan poliittisen vaatimuksen, johon proteiinien monipuolistaminen on vastaus. Tätä vaadittiin myös Euroopan parlamentin vuoden 2023 päätöslauselmassa eurooppalaisesta valkuaisstrategiasta⁴.

Kestävän kasvipäristien proteiinituotannon laajentaminen EU:ssa edellyttää oikeiden kannustimien löytämistä sekä tarjonnan että kysynnän kehittämiseksi keskeisenä askeleena, jotta EU voi edistää mantereella tarvittavaa **muutoskestävyyttä**. Häiriönsietokykyinen ja kestävä proteiinijärjestelmä edistää elintarviketurvaa ja energiaa koskevien EU:n tavoitteiden saavuttamisen lisäksi uusia mahdollisuuksia maaseutualueilla ja vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitetta sekä nopeuttaa EU:n tuoreessa biotalousstrategiassa⁵ ja lannoitteita koskevassa toimintasuunnitelmassa⁶ vahvistettujen tavoitteiden täytäntöönpanoa.

Siirtyminen **häiriönsietokykyiseen ja kestävään proteiinijärjestelmään** edellyttää **politiikan koordinoinnin parantamista**, jolla pyritään

- lisäämään avointa **strategista riippumattomuutta** laajentamalla **EU:n kestävä proteiinitarjontaa** kannustimilla, joilla viljelijöitä kannustetaan ottamaan käyttöön monipuolisia ja vähemmän lannoitteita tarvitsevia tuotantojärjestelmiä, jotta viljelijät voivat viljellä terveitä ja häiriönsietokykyisiä valkuaiskasveja

¹ Euroopan komissio, *Strateginen ennakointiraportti 2025 – Resilienssi 2.0: EU:n menestyksen takeet muutosten ja epävarmuuden keskellä* (COM(2025) 484 final).

² Euroopan komissio, *Maataloutta ja elintarvikkeita koskeva visio – Maatalous- ja elintarvikealasta houkutteleva tuleville sukupolville* (COM(2025) 75 final).

³ Euroopan unionin neuvosto, [maatalous- ja kalastusneuvosto, ”Proteiinien tarjonta, tuotanto ja kestävyys”](#), 14.7.2025; Eurooppa-neuvosto, [”Versailles’n julistus 10. ja 11. maaliskuuta 2022”](#).

⁴ Euroopan parlamentti, [Euroopan parlamentin päätöslauselma 19. lokakuuta 2023 EU:n valkuaisstrategiasta \(2023/2015\(INI\)\)](#).

⁵ Euroopan komissio, *Kilpailukykyisen ja kestävä EU:n biotalouden strategiakehys* (COM(2025) 960 final).

⁶ Euroopan komissio, *Lannoitteita koskeva toimintasuunnitelma: Kumppanuus EU:ssa tuotettujen lannoitteiden saatavuuden, kohtuuhintaisuuden ja strategisen riippumattomuuden varmistamiseksi* (COM(2026) 310 final).

- parantamaan EU:n laajemman proteiinijärjestelmän, mukaan lukien lannoitteet, **häiriönsietokykyä, kilpailukykyä ja varautumista** edistämällä **tutkimusta ja innovointia sekä lisäämällä investointeja**
- vahvistamaan EU:n proteiiniarvoketjuja parantamalla **markkinoiden houkuttelevuutta, luomalla kannustimia kysynnälle** ja edistämällä paikallisia ratkaisuja sekä lyhyitä toimitusketjuja.

Tällaisella politiikan koordinoinnilla saavutetaan EU:n **kiertotalous-, ilmasto- ja energiatavoitteet**, jotka luovat viljelijöille lisäkannustimia ja toimintamalleja proteiinien monipuolistamiseen.

Tässä suunnitelmassa esitetään keskeiset tiedot, yksilöidään tärkeimmät kohteet ja ehdotetaan koko toimitusketjun laajuisia toimia tavoitteiden saavuttamiseksi. Sillä täydennetään 7. heinäkuuta 2026 hyväksyttyä **kotieläintuotantoa koskevaa strategiaa**. Vaikka kalastus- ja vesiviljelyalat ovat tärkeä proteiinin lähde ja käyttäjä EU:n elintarvike- ja rehujärjestelmässä, ne eivät sisälly tähän suunnitelmaan.

1. Proteiinin tarjonta EU:ssa

EU:n maataloustuotantojärjestelmä on yksi maailman kilpailukykyisimmistä ja kestävimmistä. Riippuvuus korkeaproteiinisen rehun tuonnista kuitenkin rajoittaa tätä vahvuutta. Sekä rehuna että ravintona käytettävän kasviproteiinin kotimainen tarjonta on kasvanut yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) ansiosta. Kasvuvaraa kuitenkin on, joskin tietyin luonnollisin ja rakenteellisin rajoituksin.

EU:n tuotanto perustuu suurelta osin karkearehuun ja viljoihin, joiden osuus valkuaiskasveista on rajallinen

EU tuottaa merkittäviä määriä kasviproteiinia, mutta enimmäkseen karkearehuna ja viljoina. Niiden **proteiinipitoisuus on alhainen tai keskitasoa**. EU tuotti markkinointivuonna 2025–2026 noin **67 miljoonaa tonnia kasviproteiinia**⁷⁾, josta **karkearehun** osuus oli noin 31 miljoonaa tonnia ja **viljojen** noin 29 miljoonaa tonnia⁸⁾ (kaavio 1).⁹ Niityt tuottavat yli puolet karkearehusta. EU:n **korkeaproteiinisten kasvien**¹⁰⁾ tuotanto oli 7,2 miljoonaa tonnia vuosina 2025–2026. Se on kasvanut merkittävästi kahden viime vuosikymmenen aikana. **Kuivatusta palkoviljasta** tuotettiin 1,3 miljoonaa tonnia proteiinia vuosina 2025–2026.¹¹ Vaikka tämä on pieni osuus kokonaismäärästä, sen tuotanto kasvoi 53 prosenttia vuosina 2021–2026 verrattuna vuosiin 2011–2016.

⁷ Komission arviot perustuvat EU:n vilja- ja öljysiementaseisiin ja EU:n rehutaseeseen.

⁸ Karkearehu on ruohoa, säilörehumaissia, rehupalkokasveja ja kuivarehua.

⁹ Yksityiskohtaisempia tietoja tässä asiakirjassa käytetyistä tilastoista löytyy täältä: [”Reducing the plant protein deficit of the EU” – Agriculture and rural development](#).

¹⁰ Korkeaproteiinisit kasvit määritellään peltokasveiksi, joiden proteiinipitoisuus on yli 15 prosenttia, eli niitä ovat öljysiemenet ja valkuaiskasvit.

¹¹ Kuivat palkokasvit ovat peltokerneitä, härkäpapuja, lupiineja ja muita valkuaiskasveja.

		<i>Kasviproteiini (miljoonaa tonnia)</i>		<i>Osuus</i>	
Karkearehu		30,6		45,5 %	
Vilja		29,4		43,7 %	
Öljysiemenet (pois lukien soijapapu)		5,0		7,5 %	
Valkuaiskasvit	Kuivattu palkovilja	2,2	1,3	3,3 %	1,9 %
	Soijapapu		0,9		1,4 %
Yhteensä		67,2		100 %	

Kaavio 1: EU:n kasviproteiinin tuotanto markkinointivuonna 2025–2026

Lähde: Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto – taseet

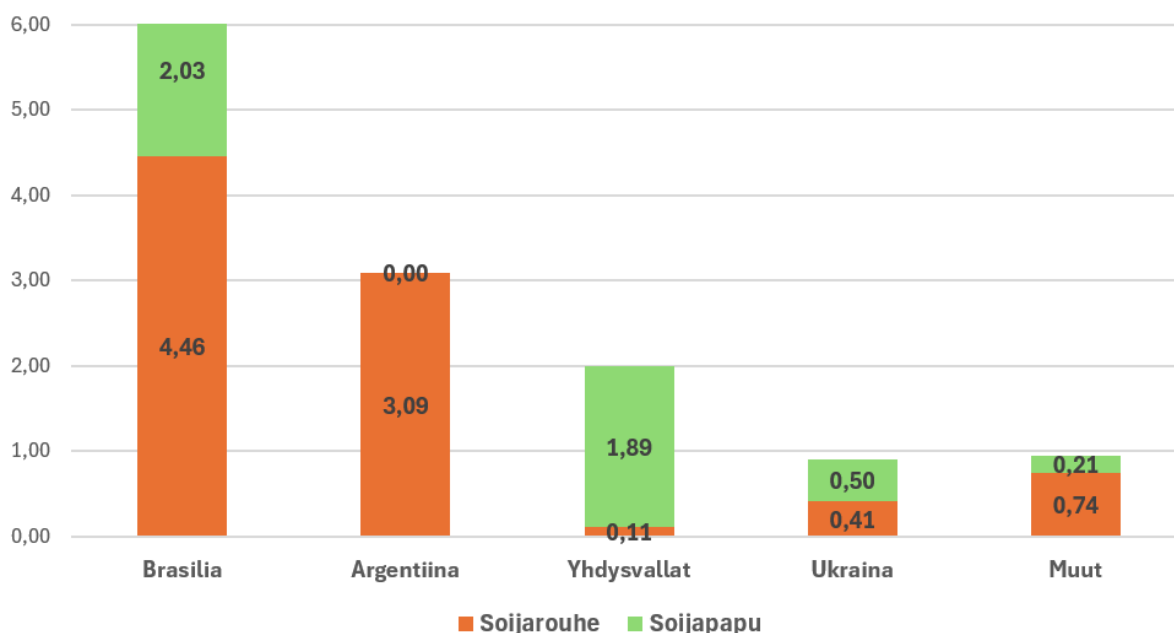
Siirtyminen muista peltokasveista kohti korkeamman proteiinipitoisuuden kasveja vaikuttaisi vain vähäisesti raakakasviproteiinien kokonaistaseeseen niiden suhteellisesti alhaisemman sadon vuoksi. Valkuaiskasvien osuuden kasvattaminen kierto viljelyssä voisi kuitenkin pienentää kasvihuonekaasupäästöjä, sillä se vähentäisi lannoitteiden tarvetta, joiden tuotanto ja käyttö lisäävät kasvihuonekaasupäästöjä.

EU:n kasvanut korkeaproteiinisten kasvien tuotanto on pääasiassa YMP:n ja EU:n maatalouden **tutkimus- ja innovointiohjelmien** ansiota. Ohjausta niihin on saatu komission kertomuksesta vuodelta 2018¹². Kuten lannoitteita koskevassa toimintasuunnitelmassa korostetaan, valkuaiskasvien **tyyppiä sitova ominaisuus**¹³) auttaa vähentämään lannoitteiden tarvetta. Se on keskeinen tekijä tuotannon lisäämiseksi, erityisesti lannoitteiden tuotantoketjujen kasvavien kustannusten ja jännitteiden vuoksi.

¹² Euroopan komissio, [komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille kasviproteiinien kehittämisestä Euroopan unionissa \(COM\(2018\) 757 final\)](#).

¹³ Tässä kertomuksessa valkuaiskasveilla tarkoitetaan palkokasveja, myös soijapapua. Soijapapua pidetään toisinaan öljysiemenenä – ei kuitenkaan tässä kertomuksessa.

Suurin osa EU:n tuontisoijasta on Amerikasta, mutta soijaa olisi mahdollisesti tuotavissa Ukrainasta

Kaavio 2: Tuodun soijaproteiinin alkuperä markkinointivuonna 2024–2025 (miljoonaa tonnia raakaproteiinia)

Lähde: Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto 2024–2025

EU tuo korkeaproteiinisia kasveja pääasiassa soijapapuina ja soijarouheena. Vuosina 2024–2025 niiden osuus proteiinin kokonaistuonnista oli noin 13,4 **miljoonaa tonnia**, joka tuotettiin noin **13 miljoonan hehtaarin alueella EU:n ulkopuolisissa maissa**. Pääosa tuotannosta sijaitsee Yhdysvalloissa ja Brasiliassa, mutta soijarouhetta tuotetaan myös Argentiinassa.

EU:n naapurustossa on konkreettisia mahdollisuuksia monipuolistaa EU:n perinteistä riippuvuutta suurista soijapapujen viejämaista. Ukraina tuottaa 13,5 miljoonaa tonnia kasviperäistä proteiinia, josta 60 prosenttia menee vientiin. Ukrainalla voisi siis olla suurempi rooli EU:n kasviperäisen proteiinin tuonnissa. Ukrainan mahdollinen EU:hun liittyminen voisi vähentää EU:n kauppavajetta 13,9 miljoonasta tonnista 4,7 miljoonaan tonniin ja lisätä EU:n kasviproteiinien omavaraisuusastetta 76 prosentista 86 prosenttiin. Ukraina on myös vahvistanut asemaansa EU:n strategisena kumppanina kaksinkertaistamalla soijapapujen tuotantokapasiteettinsa vuosina 2024–2025 verrattuna vuosiin 2021–2022 Venäjän hyökkäyssodan aiheuttamista häiriöistä huolimatta. Tuontimahdollisuudet Länsi-Balkanilta ovat pienemmät, koska jotkin kyseisten maiden perinteiset tuottajat ovat siirtyneet soijapapujen viejistä tuontiriippuvuuteen kotimaisen kulutuksen kasvun ja alhaisempien satojen vuoksi.

2. Proteiinin kysyntä EU:ssa

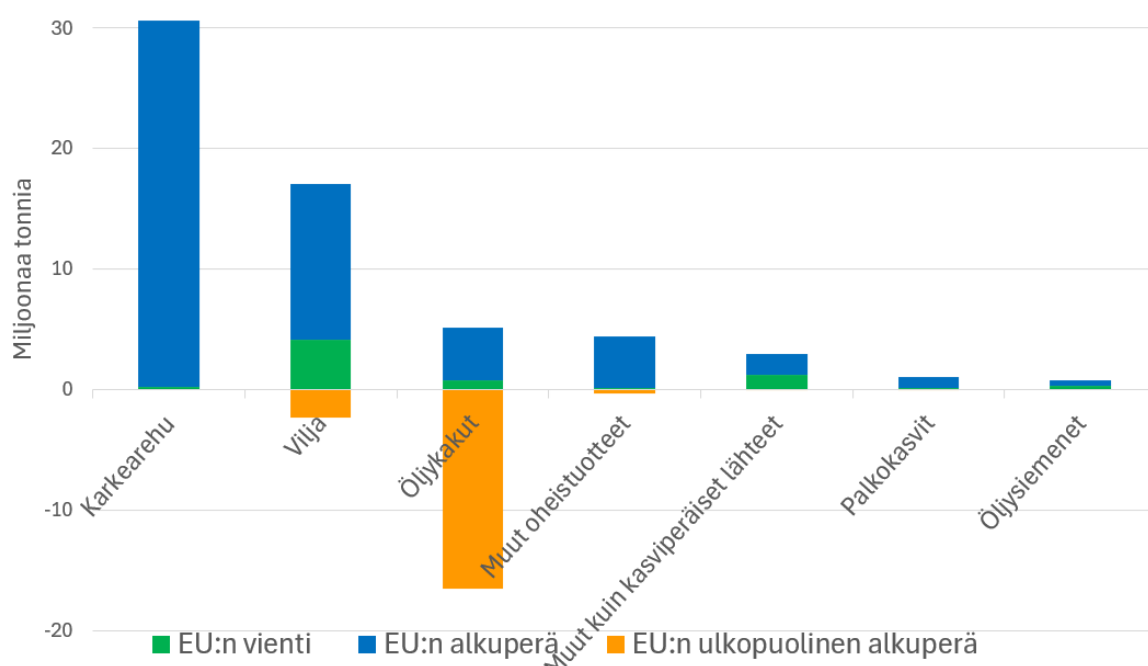
Proteiinin kysyntä Euroopassa johtuu karjankasvatusalan rehuntarpeesta, kuluttajien ravintomielityksistä sekä kierto- ja bioenergiaan liittyvistä tarpeista.

Eläinten rehu

Karja ja rehuksi viljeltyt kasvit muodostavat yhteensä yli puolet maatalouden kokonaistuotannosta (59 % vuonna 2024¹⁴). Vuonna 2025 viennin arvo nousi 55 miljardiin euroon, mistä syntyi 39 miljardin euron kaupan ylijäämä. Karjankasvatusala on myös **EU:n suurin kasviproteiinin käyttäjä**.

EU:n karjankasvatusala käyttää vuosittain **74 miljoonaa tonnia** proteiinia rehuna.¹⁵ Noin 26 prosenttia on tuontia, mutta kun otetaan huomioon, että EU myös vie 9 prosenttia proteiinista peltokasvituotteina tai sivutuotteina, **nettoriippuvuus proteiinituonnista** on 15 prosenttia rehun kokonaiskäytöstä (eli noin 13 miljoonaa tonnia proteiinia).

Kaavio 3 näyttää erot rehutyypeittäin. EU on pitkälti omavarainen vähäproteiinisen rehun suhteen mutta myös pitkälti riippuvainen tuonnista **korkeaproteiinisen rehun (eli öljysiementen ja valkuaiskasvien)** osalta. EU:ssa käytetyistä öljy- ja valkuaiskasveista **74 prosenttia** on tuontitavaraa. Tämä johtuu pääasiassa soijaproteiinista, josta 94 prosenttia on tuontia.

Kaavio 3: EU:n karjan ruokintaan käytettävän proteiinin alkuperä ja kyseisten tuotteiden vienti (miljoonaa tonnia raakaproteiinia)

Lähde: Maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto – EU:n rehuproteiinitase 2024–2025

Korkeaproteiininen kasviperäinen rehu¹⁶) muodostaa suuren osan käytetyn rehun kokonaismäärästä: EU:ssa käytetyn rehun kokonaisosuus proteiinista on 31 prosenttia (23 miljoonaa tonnia proteiinia)¹⁷. Sillä on ratkaiseva rooli useissa karjankasvatusjärjestelmissä, mikä optimoi karjan tuottavuutta. Korkeaproteiinisen rehun korvaaminen EU:ssa helpommin saatavilla olevilla alhaisemman proteiinipitoisuuden vaihtoehtojilla olisi hyvin haastavaa erityisesti viljelyyn vaadittavan pinta-alan vuoksi. Lisäksi tämä edellyttäisi rehuaineiden karjatyyppistä riippuvan korvaamiskyvyn huolellista arviointia eläinten ravitsemukselliset tarpeet huomioon ottaen (Kaavio 4). **Sika- ja siipikarja-alat** ovat

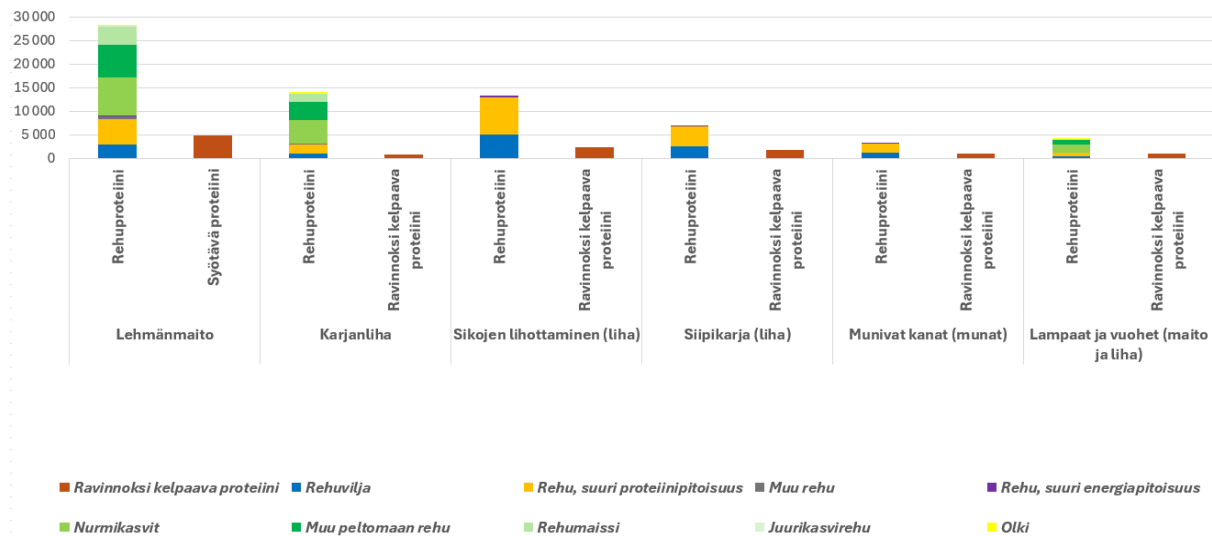
¹⁴ Tähän on laskettu sekä eläintuotannon (45 %) että rehuna käytettävän peltokasvituotannon (14 %) osuudet ensitulosta.

¹⁵ Rehuproteiinin tärkeimmät lähteet ovat karkearehu (41 %), viljat (21 %), soijapapuruuhe (19 %) ja muut öljykakut (9 %). Loput 10 prosenttia ovat muita lähteitä.

¹⁶ Korkeaproteiinisen rehun proteiinipitoisuus on yli 30 prosenttia, kuten useimmissa öljykakuissa.

¹⁷ Vastaavasti 94 prosenttia EU:ssa käytetyistä alhaisen tai keskitason proteiinipitoisuuden rehuista on peräisin EU:sta. EU on selvästi tämän tuotetypin nettoviejä.

korkeaproteiinisten rouheiden suurimpia käyttäjiä. Ne käyttävät 66 prosenttia rehuseoksista¹⁸ EU:ssa, kun taas **maito- ja nauta-alat** käyttävät pienemmän, 28 prosentin osuuden.

Kaavio 4: Rehuproteiinin käyttö EU:n alueen karjatyypeittäin ja siitä aiheutuva ravinnoksi kelpaavan proteiinin tuotanto EU:n alueen karjatyypeittäin vuonna 2022 (tuhatta tonnia raakaproteiinia)

Lähde: CAPRI-mallia koskeva tietokanta

Riippuvuus tuontiproteiinirehusta riippuu suuresti **karjatyypeistä ja tuotantojärjestelmästä**. Tehomaatalousjärjestelmissä suuri osuus proteiinista koostuu rehuseoksista, joiden osuus on 25,8 miljoonaa tonnia rehuproteiinia vuosittain. Rehuseosten osuus EU:n karjan proteiiniikäytöstä on 35 prosenttia. Laajaperäisemmät märehitijärjestelmät eivät ole niin riippuvaisia tuonnista kuin tehojärjestelmät, sillä ne perustuvat niittyjen, paikallisen rehun ja nurmirehun käyttöön. Tietyillä tuotantojärjestelmillä, kuten agroekologisilla, luonnonmukaisilla ja ruohoruokintajärjestelmillä, kasvien ja karjan yhdistelmäkasvatuksella sekä maantieteellisiä merkintöjä tai yksityisiä normeja noudattavilla järjestelmillä, edistetään aktiivisesti paikallisen rehun käyttöä, vähennetään riippuvuutta tuontirehusta ja juurrutetaan tuotantoa alueelle.

EU:n tasolla **tilalla tuotetun rehun** osuus on **keskimäärin vähäinen**: noin 21 prosenttia rehun kokonaismäärästä vuonna 2023. Osuus on suurin viljelykasveja kasvattavilla märehitijäkarjatilastoilla (42 % vuonna 2023) ja pienin erikoistuneilla siipikarja- ja sikatiloilla (7 %).

Erilaiset ruokintajärjestelmät, eriaisteiset riippuvuudet

EU:n karjankasvatusalalle ovat ominaisia **erilaiset ruokintastrategiat**. Tehokas karjankasvatus mahdollistaa ruokinnan optimoimisen täsmäruokinnalla. Alhaisen proteiinipitoisuuden rehuun voidaan lisätä synteettisiä aminohappoja, entsyymeitä tai metaanipäästöjä vähentäviä lisäaineita. EU tuo kuitenkin paljon rehun lisäaineita (kuten vitamiineja ja aminohappoja) erityisesti Kiinasta. Kiinalla onkin erittäin hallitseva asema näiden aineiden maailmanmarkkinoilla, joidenkin osalta jopa lähes monopoliasema. EU:n rehu-, karja- ja vesiviljelyaloilla on näin ollen hyvin rajalliset mahdollisuudet monipuolistaa lähteitään, kuten tässä asiakirjassa kerrotaan jäljempänä. Toisaalta laajoissa karjajärjestelmissä, erityisesti ruoholla ruokittujen märehitijöiden ja luonnonmukaisen tuotannon osalta, tukeudutaan huomattavasti vähemmän tuontirehuun, mikä tuo samalla ympäristöhyötyjä.

¹⁸ Rehuseokset ovat eläinten rehuja, jotka on valmistettu sekoittamalla vähintään kahta rehuainetta joko lisäaineiden kanssa tai vain keskenään.

Lopuksi on korostettava, että EU on yksi **tehokkaimmista maailmanlaajuisista eläinproteiinin tuottajista** tuotantoyksikkökohtaisten **kasvihuonekaasupäästöjen osalta**.¹⁹⁾ EU:n eläintuotannon vähentäminen irrallaan johtaisi EU:n eläintuotteiden korvaamiseen hiili-intensiivisemmällä tuontituotteilla, kasvattaisi EU:n eläintuotteiden kulutuksen kasvihuonekaasujalanjälkeä ja häiritsisi EU:n eläintuotteiden arvoketjua kohtuuttomasti.

Kiertotalous ohjaavana periaatteena

Erilaiset ravinnoiksi kelpaavat ja kelpaamattomat kasviproteiinit ovat tärkeässä roolissa kiertotaloudessa, myös karjan muuntaessa ne ruoaksi ja lannaksi. Useita rehuksi käytettäviä viljelykasveja käsitellään myös teollisuuden käyttöä varten muuten kuin rehuna eli energiatuotantoon tai ruoaksi. Niistä voidaan silti tuottaa korkeaproteiinisia sivutuotteita elintarvikkeiksi tai eläinten rehuksi. Esimerkiksi öljysiementen öljy tai viljan tärkkelys voidaan erotella käytettäväksi ihmisille, teollisuuteen tai energiatuotantoon. Jäljelle jäävät korkeaproteiiniset sivutuotteet voidaan käyttää elintarvikkeisiin tai eläinten rehuun. **Nämä jalostettujen viljelykasvien sivutuotteet ovat merkittävä proteiininlähde karjalle EU:n alueella.** Sivutuotteiden osuus karjan proteiinin kokonaissaannista on noin 34 prosenttia, mikä korostaa elintarvikkeiden, rehun, energian ja teollisuuden arvoketjujen vahvaa yhteyttä.

Bioenergiaa koskevat politiikat vaikuttavat suoraan sivutuotteina syntyvien rehuproteiinien saatavuuteen ja EU:n alueen korkeaproteiinisten viljelykasvien viljelyn kannattavuuteen. EU:n energiatuotannon sivutuotteiden²⁰ osuus on 47,2 prosenttia kaikista öljykakuista ja 6,3 prosenttia kaikesta EU:n alueella käytettävästä rehusta. Elintarvike- ja juomateollisuuden sivutuotteiden osuus karjan proteiinin kokonaissaannista EU:n alueella on 6 prosenttia. Entisten elintarvikkeiden osuus on vain 0,7 prosenttia rehujen turvallisuuteen liittyvien teknisten ja sääntelyllisten rajoitusten vuoksi. Elintarvikkeiden jalostuksessa syntyvien proteiinisivutuotteiden turvallista käyttöä rehuna voitaisiin lisätä, sillä se auttaisi vähentämään elintarvikkeiden haaskausta.

Erilaisten proteiinien hyötysuhde karjatyypeittäin

Proteiinin hyötysuhdetta karjankasvatuksessa voidaan arvioida käyttämällä rehuproteiinin eläinproteiiniksi muuntamisen muuntokerrointa. Siipikarjan muna-alan proteiinin muuntotehokkuus on suurin: yhteen eläinproteiinikilogrammaan vaaditaan 3,6 kilogrammaa rehuproteiinia. Toiseksi tehokkaimmalla eli sika-alalla yhden eläinproteiinikilogramman tuottamiseen vaaditaan 5,5 kilogrammaa rehuproteiinia ja kolmanneksi tehokkaimmalla eli lypsykarja-alalla 5,8 kilogrammaa rehuproteiinia. Lihakarja-ala käyttää yhden eläinproteiinikilogramman tuottamiseen 15,9 kilogrammaa rehuproteiinia. Siipikarjanlihan kasvava kulutus muun lihankulutuksen vähenemisen yhteydessä voisi jossakin määrin vähentää EU:n riippuvuutta tuontirehusta parantamalla rehuproteiinin käytön kokonaistehokkuutta.

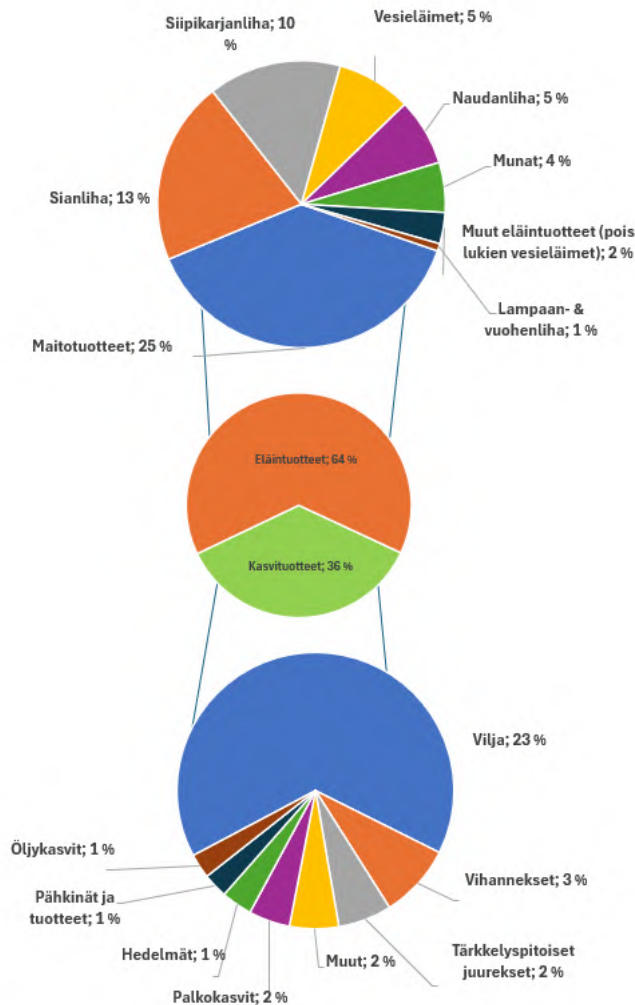
Elintarvikkeet

Ihmisten kuluttamasta proteiinista EU:ssa 64 prosenttia on eläinperäistä (kaavio 4). Yhdysvalloissa osuus nousee 67 prosenttiin, kun taas Kiinassa kasviproteiinien osuus ihmisten proteiininkulutuksesta on 59 prosenttia. Viime vuosikymmenen kulutussuuntaukset osoittavat eläinproteiinien osuuden kasvaneen eurooppalaisten ruokavaliassa kasviproteiinien kustannuksella.²¹

¹⁹ FAO:n Global Livestock Environmental Assessment Model (GLEAM), foodandagricultureorganization.shinyapps.io/GLEAMV3_Public/.

²⁰ Toisin sanoen öljykakkujen, jotka on saatu energiakäyttöön tarkoitettujen öljyjen tuotantoa varten EU:ssa murskattujen soijapavun, rapsin ja auringonkukan siemenistä.

²¹ Eläinproteiinin keskimääräinen kulutus henkilöä kohden EU:ssa vuosina 2010–2023 kasvoi 6 prosenttia, kasviproteiinien proteiinien kulutus taas väheni 4 prosenttia (FAO – elintarviketaseet).

Kaavio 5: Proteiinien osuus tuotteesta EU:n alueen ruokavaliossa

Lähde: FAO – elintarviketaseet – 2023

Nykyisiin kulutusmalleihin vaikuttavia tekijöitä ovat i) kulttuuriin liittyvät perinteet ja tavat, ii) tulot, iii) käytännöllisyys, mainonta ja markkinointi, iv) kasvava kiinnostus lisättyä proteiinia sisältäviä ruokia kohtaan, v) toimitusketjujen organisointi sekä vi) kasvi- ja eläintuotteiden väliset suhteelliset hinnat. Maitotuoteproteiinien suhteellinen osuus kasvaa todennäköisesti eniten eurooppalaisten ruokavalioissa lihankulutuksen vähentyessä (poikkeuksena siipikarjanliha). Tärkeimmät kasviperäisten proteiinien lähteet ovat viljat (23 % ihmisen proteiinin saannista) sekä hedelmät ja kasvikset (4 %). Vaikka palkokasvien osuus on vain 2 prosenttia proteiinin saannista, niitä pidetään tärkeänä monipuolisen ja kestäväen ruokavalion osana. Monet jäsenvaltiot suosittelivatkin palkokasvien kulutuksen lisäämistä.²²⁾

Monipuolinen ruokavalio on monien elintarvikkeiden tavoin tärkeä osa terveellistä ruokavaliota. Monipuolinen ruokavalio, johon sisältyy paikallisten olojen mukaisella rehulla kasvatetun karjan lihaa yhdessä hedelmistä, vihanneksista ja palkokasveista saatavan kasviproteiinin kanssa, voisi olla merkittävässä asemassa siirryttäessä kohti häiriönsietokykyisempää ja kestävämpää elintarvikejärjestelmää tukien samalla EU:n alueen kannattavia arvoketjuja. Sen lisäksi, että runsaasti

²² Euroopan komissio, ”[Legumes and Pulses](#)” – Knowledge for policy, 18.12.2025; Euroopan komissio, ”[Food-Based Dietary Guidelines recommendations for legumes](#)” – Knowledge for policy, 7.11.2025.

kasviperäisiä elintarvikkeita sisältävät ruokavaliot ovat ravitsevia ja niillä on positiivisia terveysvaikutuksia, ne myös tukevat ympäristö- ja ilmastotavoitteita.

3. Kasviperäiset ja vaihtoehtoiset proteiini-lähteet

Innovaatiot kukoistavat proteiinialalla. EU haluaa olla maailmanlaajuinen johtaja ja edistää kilpailukykyisiä, kestäviä ja häiriönsietokykyisiä elintarvikejärjestelmiä tukevia innovaatioita. Samalla proteiinituotannon on oltava EU:n sääntelyn mukaista terveyden, ilmaston ja ympäristön suojelemiseksi. Innovoinnin tulee olla vastuullista, ja sen kestävyttä ja sosiaalisia, ravitsemuksellisia ja yhteiskunnallisia puolia onkin arvioitava asianmukaisesti. Euroopan komission elämäntieteiden strategiassa tunnustetaan, että Euroopan maatalous- ja elintarvikealat ovat innovoinnin keskus, jonka uusissa tuotteissa ja arvoketjuissa yhdistyvät turvallisuus, kestävyys ja sosiaalinen vastuu.²³

Markkinoilla on tällä hetkellä erilaisia **kasviperäisiä ja vaihtoehtoisia proteiini-lähteitä ja innovaatioita** sekä **elintarvike- että rehukäyttöön**. Osa näistä tuotteista on vakiintuneita ja hyväksyttyjä Euroopassa, kuten kasviperäiset proteiiniruokat ja -juomat tai tuotteet, joiden proteiini on peräisin käymisestä tai levistä. Leviä käytetään myös rehuna, ja niillä on lupaava markkinapotentiaali. Jotkin vaihtoehtoiset proteiini-lähteet, kuten hyönteiset, hyväksytään tällä hetkellä ensisijaisesti rehuksi, vaikka niitä on saatavilla myös elintarvikemarkkinoilla.

Erityisiä markkinoille saattamista koskevat sääntöjä voidaan soveltaa muihin vaihtoehtoisiin rehuihin, kuten **täsmä- ja biomassakäymiseen perustuviin tuotteisiin tai viljelykasveista uutettuihin proteiineihin**. Monet näistä vaihtoehtoista voivat luoda uusia kiertotalouden liiketoimintamalleja viljelijöille ja rehuteollisuudelle. Käymiseen perustuvat teknologiat täydentävät laajempaa proteiinisunnitelmaa ja voivat vaikuttaa myös muihin maatalouden arvoketjuihin. Ne voivat luoda uusia mahdollisuuksia tietyille raaka-aineille, maatalouden sivutuotteille ja rehun tuotantopanoksille edistämällä samalla proteiini-lähteiden monipuolistamista. Niiden vaikutuksen perinteiseen maataloustuotantoon odotetaan pysyvän vähäisenä keskipitkällä aikavälillä, mutta ajan myötä vaikutus voi vahvistua. Maanviljelijöiden ja maaseutualueiden hyöty riippuu arvoketjujen organisoinnista, sillä käymiseen perustuvien teknologioiden odotetaan olevan elävän rinnakkain nykyisten maatalousjärjestelmien ja -käytäntöjen kanssa. Komissio viimeistelee tutkimusta, jossa tarkastellaan useita näistä kysymyksistä.²⁴ Edellä mainitut rehuproteiini-lähteet ovat innovoinnin ala ja edistävät näitä maailmanlaajuisesti kehittyviä markkinoita.

Innovatiivisia käymisprosesseja kehitetään ja laajennetaan myös muilla lainkäyttöalueilla, mikä luo taloudellisia hyötyjä ja uusia tulovirtoja EU:n ulkopuolisille maanviljelijöille. Maatalouden raaka-aineiden kysyntä ja maatalouden sivuvirtojen parantaminen voisivat tuoda samanlaisia hyötyjä myös EU:n maanviljelijöille. Tuleva bioteknologiasäädös II pyrkii vahvistamaan EU:n teollisen bioteknologian ja biotuotannon, myös edistyneeseen käymiseen perustuvan biotuotannon, kilpailukykyä.

Elintarvikkeiden osalta **kasviproteiiniruoilla ja -juomilla odotetaan olevan suurin markkinapotentiaali** muihin vaihtoehtoisiin proteiineihin verrattuna vakaan sääntelykehiksen ja kuluttajien hyväksynnän ansiosta. Näillä kasvipohjaisilla vaihtoehtoisilla tuotteilla pyritään usein jäljittelemään perinteisten eläinpohjaisten tuotteiden makua, rakennetta ja ravintoarvoja,²⁵) vaikka osa niistä onkin jalostetumpia. Molemmat tuotetyypit esiintyvät Euroopan markkinoilla rinnakkain.

²³ Euroopan komissio, *Valitse Eurooppa elämäntieteissä – Strategia EU:n nostamiseksi maailman houkuttelevimmaksi toimintaympäristöksi elämäntieteiden aloille vuoteen 2030 mennessä* (COM(2025) 525 final).

²⁴ Euroopan komission tutkimus biomassasta ja tarkkuuskäymisestä, valmistuu vuoden 2026 jälkipuoliskolla.

²⁵ FAO, *The plants that feed the world – Baseline data and metrics to inform strategies for the conservation and use of plant genetic resources for food and agriculture*, 2023.

Yhteistä maatalouden markkinajärjestelyä koskevan asetuksen²⁶ sääntöjä sovelletaan maitotuotteisiin, ja lihan²⁷ osalta niitä sovelletaan osittain nyt ja osittain tulevaisuudessa avoimuuden lisäämiseksi ja jotta kuluttajat voisivat tehdä tietoon perustuvia valintoja.

Sekä kasvipörsäillä että vaihtoehtoisilla proteiinituotteilla on useita yhteisiä haasteita, jotka on ratkaistava ennen kuin niitä voidaan tarjota laajemmin ja ottaa osaksi EU:n ruokavaliota. Vaikka uuselinarvikkeita koskeva EU:n sääntelykehys on käytössä,²⁸ yleisön ymmärrys ja hyväksyntä ovat erityisen tärkeitä elintarviketeknologian kaltaisilla aloilla, joilla innovointi voi kulkea ristiin terveyteen, kulttuuriin, perinteisiin ja kestävyteen liittyvien sekä eettisten, sosiaalisten ja talousasioiden kanssa. Tämä edellyttää parempaa ja osallistavaa vuoropuhelua aiheesta sekä enemmän tietoa. Näiden tuotteiden saatavuus, maku, käytännöllisyys, ravintoarvot ja merkinnät voivat tuoda lisärajoitteita. Myös vaihtoehtoisten proteiinituotteiden **kestävyys** ja turvallisuus tulee arvioida huolellisesti, aivan kuten tavanomaisten elintarvikkeidenkin. Esimerkiksi useiden vaihtoehtoisten proteiinien tuotantoprosessit vaativat paljon energiaa. Joissakin tapauksissa niiden valmistamiseen vaaditaan enemmän energiaa kuin perinteisten proteiinien, joita ne voisivat mahdollisesti korvata.²⁹) Proteiinien monipuolistamista olisi edistettävä turvaten samalla Euroopan **karjankasvatusalan kilpailukyky ja pitkän aikavälin elinkelpoisuus**.

Taloudelliselta ja sosiaaliselta kannalta kasvipörsäisten proteiinien kasvanut myynti luo mahdollisuuksia maanviljelijöille ja maaseutuyhteisöille. Tuotannon ja maatalouden sivuvirtojen ja oheistuotteiden käyttötarkoituksen muuttaminen käytettäväksi kasvipörsäisten elintarvikkeiden ja vaihtoehtoisen rehuproteiinin valmistukseen voisi tuoda uusia tuloja maanviljelijöille. Proteiinitarjonnan monipuolistaminen luo mahdollisuuksia sekä rehun että elintarvikkeiden uusille arvoketjuille.

4. Häiriönsietokykyisen ja kestävän proteiinijärjestelmän rakentaminen EU:hun

Kestävän kasvipörsäisen proteiinituotannon lisäämisessä on edelleen merkittäviä esteitä useista tähän mennessä hyväksytyistä poliittisista aloitteista huolimatta. Sidosryhmien laajassa kuulemisessa havaittiin useita rajoitteita, kuten valkuaiskasvien heikompi kannattavuus, erityisesti alaan liittyvän tiedon, taitojen ja tuotantopanosten saatavuuden vuoksi, alikehittynyt arvoketju, infrastruktuuritarpeet, kuten varastointi ja käsittely, sekä investointivajeet ja tarve tiiviimpään yhteistyöhön sidosryhmien välillä siirtymäpäätösten riskien vähentämiseksi.

Ketjun kehittämisen nopeuttaminen edellyttää toimia hallinnon eri tasoilla ja eri sidosryhmiltä. **Menestys riippuu kyvystä tarjota yhdenmennetty malli ja luoda oikeita kannustimia valkuaiskasvien tarjonnan ja kysynnän kehittämiseksi.**

Tulevaisuuden EU:n proteiinijärjestelmä perustuu seuraaviin pilareihin, jotka tekevät kiertotaloudesta ja ilmastotoimista liiketoimintamallin viljelijöille:

- **strategisen riippumattomuuden lisääminen laajentamalla EU:n kestävä proteiinitarjontaa**

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671).

²⁷ Euroopan komissio, ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarviketekijussa (COM(2024) 577 final). Lainsäätäjä tarkastelee parhaillaan ainoastaan lihavalmistajille varattavien termien luettelon lisäämistä asetukseen.

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/2283, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, uuselinarvikkeista, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 258/97 ja komission asetuksen (EY) N:o 1852/2001 kumoamisesta.

²⁹ Euroopan parlamentti: Euroopan parlamentin tutkimuspalvelu, [Alternative protein sources for food and feed](#), huhtikuu 2024.

- EU:n laajemman proteiinijärjestelmän **häiriönsietokyvyn, kilpailukyvyn ja varautumisen** parantaminen
- EU:n proteiiniarvoketjujen vahvistaminen parantamalla **markkinoiden houkuttavuutta, luomalla kannustimia kysynnälle** ja edistämällä paikallisia ratkaisuja.

4.1. Politiikan koordinoinnin vahvistaminen

Johdonmukainen siirtymä edellyttää YMP:n sekä EU:n kilpailukyvyn, tutkimuksen, innovoinnin ja energia-, koheesio-, ympäristö-, ilmasto-, terveys-, julkisten hankintojen ja kauppapolitiikan vahvempaa yhdenmukaisuutta. Samalla on varmistettava, että julkiset toimet ja yksityiset aloitteet toimivat yhdessä koko maatalouselintarvikeketjussa tuotannosta kulutukseen.

Useita toimia on jo käynnissä, mutta niitä on mahdollisesti nopeutettava ja yhdisteltävä. Erityisesti tiukentaessaan ympäristö- ja ilmastotavoitteitaan EU:n olisi edistettävä myös tuotantostandardien lähentämistä kauppakumppaneiden kesken. Proteiinialan kehittäminen voisi auttaa EU:ta saavuttamaan ympäristö- ja kiertotalouden tavoitteet.

Seuraavassa monivuotisessa rahoituskehityksessä luodaan mahdollisuuksia edistää EU:n valkuaiskasvialaa **yhdenmukaisen suunnittelun** avulla, vähennetään riippuvuutta tuontiproteiinista ja vahvistetaan EU:n avointa strategista riippumattomuutta. Se vaatii sellaisten arvoketjuhankkeiden kehittämistä, joissa voidaan yhdistää YMP:n mukainen valkuaiskasviviljely, infrastruktuurin ja jalostuslaitosten alueellisen yhdyntymisen ja kehittämisen parantaminen kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien³⁰ avulla sekä tutkimus- ja innovointisijoitusten määrän kasvattaminen Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ja Euroopan kilpailukykyrahaston³¹ avulla. Yhdessä komission kehittämien **riskinhallintavälineiden** kanssa, sekä myös yhteistyössä EIP:n kanssa, tämä luo ennennäkemättömiä mahdollisuuksia EU:n valkuaiskasvialalle.

Useat jäsenvaltiot edistävät jo aloitteita joustavamman ja häiriönsietokykyisemmän proteiinijärjestelmän kehittämiseksi. Niissä keskitytään paikallisen proteiinin tuotannon ja käytön lisäämiseen, ruokavalioiden monipuolistamiseen, vaihtoehtoisten proteiinien kehittämiseen ja arvoketjujen vahvistamiseen. Tanskan kasviperäisiä elintarvikkeita koskeva toimintasuunnitelma on esimerkki siitä, miten jäsenvaltiot voivat koota yhteen eri hallintotasojen välineitä kasviperäisten elintarvikkeiden arvoketjun tukemiseksi.³²

Jäsenvaltioita kehoitetaan tarttumaan seuraaviin toimiin omiin tarpeisiinsa mukautettuina kasviproteiinin tuontiriippuvuuden vähentämiseksi:

- valkuaiskasvien integroinnin edistäminen viljelykiertoon ja monipuolistamiseen niiden ympäristö- ja ilmastohyötyjen perusteella
- tuotantosidonnaisen tulotuen tarjoaminen valkuaiskasvien viljelyyn alan kilpailukyvyn parantamiseksi
- suurempien riskien ja tuotantokustannusten korvaaminen valkuaiskasveihin siirtyville maanviljelijöille
- proteiinien monipuolistamisen integroiminen sukupolvenvaihdosstrategioihin ja nuorten viljelijöiden aloitustoimenpiteisiin

³⁰ Kansalliset ja alueelliset kumppanuussuunnitelmat ovat komission ehdottama uusi suunnitteluväline seuraavaa monivuotista rahoituskehystä varten.

³¹ Euroopan komissio, [Euroopan kilpailukykyrahasto – tietokooste](#), 22.6.2026.

³² Tanskan elintarvike-, maatalous- ja kalastusministeriö, [Action Plan on Plant-Based Foods](#), lokakuu 2023.

- valkuaiskasvien tuotantoon tehtävien investointien, innovoinnin, markkinoinnin, varastoinnin ja riskinhallinnan tukeminen
- yhteisten toimien, kuten myyinnedistämistoimien, yhteisen markkinoille saattamisen sekä valkuaiskasvien viljelijöiden ja arvoketjun muiden sidosryhmien välisten sopimusten laajemman käytön, helpottaminen
- valkuaiskasvien arvoketjun loppupään segmenttien vahvistaminen investoimalla infrastruktuuriin, varastointiin ja jalostuskapasiteettiin
- valkuaiskasveja, heinäkasveja ja muita nurmirehukasveja tuottavien, vaikeuksissa olevien maanviljelijöiden auttaminen
- niittyjen aseman vahvistaminen
- karjankasvattajien rohkaiseminen siirtymään laajaperäistämiseen tilaisuuden koittaessa
- viljelykasvien ja karjankasvatuksen yhdistävien maanviljelijöiden kannustaminen
- paikallisen rehun käytön seuraaminen tilatasolla tai paikallistasolla ja siihen kannustaminen, omavaraisuuden lisääminen tilatasolla ja riippuvuuden vähentäminen korkeaproteiinisen rehun tuonnista
- monipuolisten ruokavalioiden tukeminen järjestelmän häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi
- verosuunnittelu, jolla edistetään siirtymistä häiriönsietokykyiseen elintarvikejärjestelmään
- ohjeistuksen antaminen yhdenmukaistetuista rehu- ja elintarvikeproteiinitaseista.

Jäsenvaltioiden kanssa käytävät erityiset proteiini vuoropuhelut tarjoavat foorumin parhaiden käytäntöjen jakamiseksi ja proteiinis suunnitelman täytäntöönpanon seuraamiseksi. **Vuotuiset elintarvike vuoropuhelut** tuovat yhteen kuluttajat, tuottajat, teollisuuden, vähittäismyyjät, viranomaiset ja kansalaisyhteiskunnan sekä tarjoavat uuden mahdollisuuden ajatustenvaihtoon ja toimintasuunnitelman laatimiseen.

4.2. EU:n kestävän proteiinitarjonnan laajentaminen

EU:n kyky lisätä strategista riippumattomuuttaan edellyttää

- kannustimia valkuaiskasvien viljelyn edistämiseksi
- viljelijöiden erilaisten tukitoimenpiteiden valikoimaa
- arvoketjujen ja aluekehityksen vahvistamista
- niittyjen kestävän käytön ja karjan integroinnin parantamista
- viljelijöille tarjottavia hiilikannustimia ja luontohyvityksiä.

- **Kannustetaan viljelijöitä ottamaan käyttöön monipuolisia, vähemmän lannoitteita tarvitsevia tuotantojärjestelmiä**

Proteiinien monipuolistaminen edellyttää riittäviä kannustimia, investointitukea ja riskinhallintavälineitä. Jäsenvaltioiden on edellä mainittujen suositusten mukaisesti laadittava suunnitelmansa ja strategiansa proteiinien monipuolistamiselle. Niissä on myös käsiteltävä monipuolistamisen luontaiset käänköpuolet Euroopan rakenteelliset rajoitteet huomioiden. Näissä poliittisissa päätöksissä on otettava huomioon useita seikkoja, kuten viljelykasvityypit, niiden soveltuvuus maakohtaisiin ilmasto-olosuhteisiin, niiden proteiinipitoisuus, käyttö kahteen eri tarkoitukseen (sekä elintarvikkeina että rehuna) sekä kyky integroida ne viljelykiertoon. Tietyillä viljelykasveilla, kuten soijapavulla ja palkokasveilla, on paljon potentiaalia, ja niiden lisäämiselle on realistiset mahdollisuudet. Lisäksi vuoroviljeltävät palkokasvit (myös suojakasveina viljeltyinä) tukevat

kestäviä maatalouskäytäntöjä, vähentävät kasvihuonekaasupäästöjä ja rikastuttavat maaperää typensidonnan avulla vähentäen samalla lannoitteiden tarvetta.

Uuden vastuullisen tilanhoidon edellyttämän vuoroviljelyn ja monipuolistamisvaatimuksen lisäksi jäsenvaltiot voivat hyödyntää erilaisia YMP:n välineitä vuoden 2027 jälkeistä YMP:tä koskevassa ehdotuksessa.³³ Niihin kuuluvat tuotantosidonnainen tulotuki sekä maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimet, joilla parannetaan korkeaproteiinisten viljelykasvien houkuttelevuutta tilatasolla. Tuotantosidonnaisella tulotuella, jonka enimmäisrahoitusosuuteen on ehdotettu korotusta, voidaan tukea valkuaiskasvien kehittämistä, kun taas maatalouden ympäristö- ja tukitoimilla voidaan tukea palkokasvien viljelyä, lannan käyttöä ja suojakasvien kasvattamista. Niillä edistetään myös näitä käytäntöjä yhdistäviä luonnonmukaisia maatalousjärjestelmiä.

Komission ehdotuksessa mainitaan merkittävä uusi piirre, jolla on huomattavat mahdollisuudet, nimittäin vuoden 2027 jälkeistä YMP:ssä ehdotetut **siirtymätuet**, joita voidaan pitää riskinpoistovälineinä. Ne auttavat viljelijöitä kattamaan valkuaiskasvien viljelykiertoon ottamisesta koituvia investointi- ja mukauttamiskustannuksia, mukaan lukien uudet koneet, laitemukautukset, oppimiskustannukset ja tilapäiset tuotanto- tai työvoimakustannusten korotukset, sekä mahdolliset tappiot, jotka liittyvät kannattavuuden heikkenemiseen vaihtoehtoihin viljelykasveihin verrattuna.

Komissio määrittää **EU:n laajuisen vertailuarvon, joka mahdollistaa EU:n yleisen proteiini-strategisen riippumattomuuden seurannan. Viljan, öljysiementen ja valkuaiskasvien markkinaseurantakeskus** pyrkii helpottamaan markkinoiden seurantaa ja proteiinijärjestelmän avoimuutta entisestään.

YMP:n suosituksilla kannustetaan jäsenvaltioita sisällyttämään kansallisiin ja alueellisiin kumppanuussuunnitelmiinsa toimia, joilla edistetään palkokasvien sekä rapsin ja auringonkukan tuotantoa. Näitä toimia on tuettava asianmukaisesti, ja niissä saavutettua edistystä on seurattava.

Seuraavalla viljelijäsukupolvella on keskeinen rooli siirtymän nopeuttamisessa yrittäjähenkisyyden, innovoinnin saatavuuden ja pidemmän suunnitteluhorisontin ansiosta. Kun tuetaan nykyaikaistamista, monipuolistamista ja innovointia, maatalouden sukupolvenvaihdosstrategia on yhdenmukainen valkuaiskasvialan kanssa. Yhdessä ne edistävät maatalouselintarvikealan häiriönsietokykyä, kestävyyttä ja kilpailukykyä. Komissio suosittelee, että **jäsenvaltiot sisällyttävät proteiinin monipuolistamisen sukupolvenvaihdosstrategioihinsa ja nuorten viljelijöiden aloitustoimenpiteisiin** tarjotakseen riittävästi kannustimia ja liiketoimintamahdollisuuksia nuorille maanviljelijöille.

Riskinhallinta- ja rahoitusvälineiden käyttöönotto auttaa viljelijöitä ottamaan valkuaiskasveja mukaan maatalousliiketoimintaansa kotieläintuotantoa koskevan strategian mukaisesti.

- **Tarjotaan viljelijöille välineitä terveiden ja kestävien valkuaiskasvien viljelyyn**

Maataloutta ja elintarvikkeita koskevassa visiossa komissio korosti, että viljelijät tarvitsevat oikeat välineet kestäväan tuotantoon erityisesti ilmastomuutoksen aiheuttamat paineet sekä eläin- ja kasvitautien huomioiden. Valkuaiskasvien kohdalla tämä on entistä tärkeämpää sadon ja laadun parantamiseksi sekä ilmastoon mukautettujen lajikkeiden tuottamiseksi. Uusilla genomiteknikoilla on merkittävästi potentiaalia vastata viljelyhaasteisiin ja tuoda markkinoille enemmän ilmastoon mukautettuja ratkaisuja.

³³ Euroopan komissio, [ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteiselle maatalouspolitiikalle myönnettävän unionin tuen täytäntöönpanoedellytysten vahvistamisesta vuosiksi 2028–2034 \(COM\(2025\) 560 final\)](#); [ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen \(EU\) N:o 1308/2013 muuttamisesta \(COM\(2025\) 553 final\)](#).

Valkuaiskasvien jalostusohjelmissa olisi sen vuoksi keskityttävä kehittämään lajikkeita, joissa yhdistyvät suuremmat ja vakaammat sadot, parempi sietokyky ilmastoon liittyviä rasituksia, kuten kuivuutta ja äärimmäisiä sääilmiöitä, kohtaan, lisääntynyt tuholaisien ja tautien vastustuskyky sekä parempi ravitsemuksellinen laatu. Samalla pyritään säilyttämään geneettinen monimuotoisuus.³⁴

Sopivien lajikkeiden saatavuuden ohella valkuaiskasvien käytön keskeisiä esteitä ovat edelleen kasvien terveyteen liittyvät riskit ja rikkakasvien torjunta. Komissio ehdotti elintarvikkeita ja rehuja koskevaa koontiasetusta³⁵ yksinkertaistaakseen kasvinsuojeluaineiden sääntelymenettelyä, nopeuttaakseen biotorjunta-aineiden saatavuutta ja tehostaakseen uusimisprosesseja. Komissio on myös kohdentanut Horisontti Eurooppa -puiteohjelman investointeja kasvinsuojeluun, jonka on jatkossakin vastattava olemassa oleviin ja uusiin tauteihin.

Tiedon jakaminen on avainasemassa valkuaiskasvien laajemman käyttöönoton tukemiseksi. Osuuskunnilla, EU:n yhteisen maatalouspolitiikan verkostoilla ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelman rahoittamilla temaattisilla ja neuvoa-antavilla verkostoilla³⁶ on tärkeä rooli yhteisten toimien kautta. Maatilojen neuvontapalvelut ovat olennaisen tärkeitä myös viljelijöiden uusien toimintatapojen tukemiseksi ja tiedon lisäämiseksi.

Palkokasvien ja muiden valkuaiskasvien viljelyyn mukautettujen nykyaikaisten koneiden saatavuus on olennaisen tärkeää tarkan kylvön ja sadonkorjuun kannalta, mikä auttaa parantamaan sadon luotettavuutta ja tuotteiden laatua. YMP:n investointituella onkin tässä tärkeä rooli. Näitä viljelykasveja viljellään usein suhteellisen pienillä alueilla, joten osuuskunnat voivat helpottaa erikoislaitteiden saatavuutta jakamalla investointikustannuksia viljelijöiden kesken.

- **Parannetaan markkinoiden houkuttelevuutta vahvistamalla arvoketjuja ja alueellisia valmiuksia**

Arvoketjun parempi integrointi ja kysynnän luominen ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä muutoksen aikaansaamiseksi.

Vuoden 2027 jälkeistä YMP:tä koskeva ehdotus vahvistaa arvoketjua, koska sillä perustetaan erityinen valkuaiskasviala, määrätään tuottaja- ja toimialakohtaisten organisaatioiden tunnustamisesta ja helpotetaan siten yhteisiä toimia, kuten myyninedistämistoimia ja yhteistä markkinoille saattamista. Lisäksi edellytetään, että jäsenvaltiot tukevat investointeja, innovointia, markkinointia, varastointia ja riskienhallintaa alakohtaisilla interventioilla.

On tärkeää, että laatu heijastuu hintaan ja että maanviljelijät palkitaan oikeudenmukaisesti. Lainsäätäjien parhaillaan tarkastelemaan yhteiseen maatalouden markkinajärjestelyyn³⁷ tehtävien muutosten tarkoitus on vahvistaa luottamusta koko elintarvike- ja rehuketjussa ja helpottaa maanviljelijöiden ja muiden valkuaiskasvien arvoketjun sidosryhmien välisten sopimusten laajempaa käyttöä. Näin voidaan pienentää riskejä kyseisiin viljelykasveihin siirryttäessä parantamalla hintojen ennustettavuutta, varmistamalla myyntikanavat ja selkeyttämällä kysyntää.

YMP:n tulotuen lisäksi kansallisten kumppanuussuunnitelmien mukainen yhdennetty suunnittelu ja rahoitus auttavat kehittämään arvoketjuja **sijoituksilla, jotka vahvistavat infrastruktuuria, varastointia ja käsittelykapasiteettia, mikä on tarpeellista tarjonnan ja kysynnän yhdistämiseksi.** Myös Euroopan kilpailukykyrahastolla voi olla merkitystä, sillä se tukee yrityksiä ja projekteja koko

³⁴ Maataloustutkimuksen pysyvä komitea, ”R&I for alternative protein sources towards strategic autonomy and sustainability in EU protein production”, 6.5.2026.

³⁵ Euroopan komissio, ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi elintarvikkeiden ja rehujen turvallisuutta koskevien vaatimusten yksinkertaistamisen ja vahvistamisen osalta (COM(2025) 1030 final).

³⁶ Lisätietoa [temaattisista verkostoista](#) ja [neuvoa-antavista verkostoista](#).

³⁷ Euroopan komissio, ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa (COM(2024) 577 final).

investointivaihteen ajan erilaisilla tukimuodoilla (kuten avustuksilla, takaisinmaksettavilla tuilla ja yhdistelmärahoituksella). Esimerkiksi valkuaiskasvien jalostuskapasiteetin laajentaminen EU:ssa monipuolistaisi markkinoita sekä tukisi alueellisempaa ja ympäristöön vähemmän vaikuttavaa karjan jakautumista. Euroopan kilpailukykyrahastosta voitaisiin tukea investointeja rehu-, elintarvike- ja biojalostamoinfrastruktuuriin, mikä vahvistaisi paikallisesti hankittuun proteiiniin perustuvia EU:n arvoketjuja.

Riippuvuuden vähentäminen korkeaproteiinisesta tuontirehusta edellyttää öljysiementen teollisen ja energiakäytön jatkamista. Öljykasvit ovat EU:n tärkein kotimainen korkealaatuisen rehuproteiinin lähde. Biotalousstrategian mukainen biomassan käytön edistäminen laajentaa markkinamahdollisuuksia entisestään.

Komissio on jo alkanut tehdä yhteistyötä sidosryhmien kanssa valmistautuakseen tulevan monivuotisen rahoituskehityksen tarjoamiin uusiin mahdollisuuksiin. Tätä työtä tullaan edelleen jatkamaan.

Aluekehityksellä on suuri merkitys maaseutualueiden rakenteellisten haasteiden, kuten palvelujen, työvoimapulan ja veden niukkuuden, ratkaisemisessa. Kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien yhdenmety suunnittelu voi auttaa ratkaisemaan nämä ongelmat.

- **Parannetaan niittyjen kestäväää käyttöä ja karjan integrointia**

Vuoden 2027 jälkeisessä YMP:ssä tuetaan voimakkaasti kasvirehua osana alueellisempaa niittyjen- ja karjanhoitoa, sillä tuotantosidonnainen tulotuki laajenee ruohoon ja nurmirehuun. Jäsenvaltiot voivat edistää maatalouden ympäristö- ja ilmastotoimien kautta kattavia järjestelmiä, kestäväää laiduntamista ja ruohon lisäämistä rehukäytössä. Niityille olisi annettava suurempi merkitys, koska ne parantavat hiilivarantoa, vähentävät riippuvuutta tuontirehusta ja auttavat puuttumaan maankäytöstä luopumiseen, kulttuuriperinnön häviämiseen ja yleistä luonnonuuhkiin, erityisesti maastopaloihin. Sen lisäksi, että niittyjä voidaan käyttää laiduntamiseen, yksimahaiset eläimet voivat hyödyntää heinäkasveja eroteltua proteiinia.

- **Tarjotaan viljelijöille hiilikannustimia ja luontohyvityksiä**

Lannoitteita koskevassa toimintasuunnitelmassa korostetaan taloudellisia kannustimia lannoitteiden käytön vähentämiseksi. Lannoitteiden käytön vähentämiseen tähtäävää sertifioitua menetelmää kehitetään parhaillaan hiilenpoistoa ja hiiliviljelyä koskevan asetuksen eli CRCF-asetuksen nojalla.³⁸ Kannustimien tavoitteina ovat hiilenpoistojen tunnistaminen, kun viljelysmaata muutetaan niityksi, niittyjen hoidon parantaminen ja N₂O-päästöjen vähentäminen palkokasvien avulla. Valkuiskasvien viljelijät pääsevät mukaan hiilikannustinjärjestelmiin tämän yhtenäisen kehityksen avulla. CRCF-asetuksen täydentävyyden ja soveltamisalan ilmoitettu uudelleentarkastelu tarjoaa mahdollisuuden luoda viljelijöille enemmän liiketoimintamalleja hiiliviljelyn harjoittamiseksi.

Luontohyvityksiä koskevan etenemissuunnitelman³⁹ mukaisesti myös luontohyvityksiin perustuvat mallit voisivat auttaa palkitsemaan kestäviä proteiinijärjestelmiä, jotka auttavat ylläpitämään, ennallistamaan tai parantamaan ekosysteemejä, elinympäristöjä tai biologista monimuotoisuutta. Näihin sisältyisivät pysyvän nurmen laiduntamiseen perustuvat karjajärjestelmät ja biologista monimuotoisuutta edistävät palkokasvijärjestelmät, kuten monipuoliset kierrot, ristiinviljely tai alhaisen tuotantopanoksen tuotanto maisemapiirteet huomioiden.

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/3012, annettu 27 päivänä marraskuuta 2024, pysyvää hiilenpoistoa, hiiliviljelyä ja hiilen varastointia tuotteisiin koskevasta unionin sertifiointikehityksen perustamisesta (EUVL L, 2024/3012, 6.12.2024).

³⁹ Euroopan komissio, *Luontohyvityksiä koskeva etenemissuunnitelma* (COM(2025) 374 final).

4.3. Proteiinijärjestelmien vahvistaminen edistämällä tutkimusta ja innovointia

- **Investoidaan viljelyinnovaatioihin ja siemeniin tuotannon ja häiriönsietokyvyn tehostamiseksi**

Unionin tutkimuksen Horisontti 2020- ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelmat ovat tukeneet valkuaiskasvien tutkimusta ja innovointia yli 190 miljoonan euron investoinneilla. Kohteina ovat olleet jalostaminen, sekaviljely, ekosysteemipalvelujen hyödyntäminen, maataloilla tapahtuva prosessointi, arvoketjut ja rehutuoanto EU:n omavaraisuuden vahvistamiseksi EU:n mission ”Euroopan maaperäsopimus” alaiset hankkeet tutkivat elävissä laboratorioissa myös valkuaiskasvien merkitystä maaperän terveydelle. Aihetta käsitellään myös eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevassa EU:n kumppanuudessa eläinten ruokinnan ja rehun lisäaineiden kannalta. EU:n agroekologiakumppanuus keskittyy viljelykasvien monipuolistamiseen ja sekajärjestelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin. EU:n Biodiversa+-kumppanuus on tarkastellut aihetta eri kulmasta tukien monivuotisten viljanviljelyjärjestelmien kehittämistä.⁴⁰

Valkuaiskasvien tuotannon ja käytön tehostamiseksi tarvitaan kohdennettuja tutkimus- ja innovointi-investointeja. Tällaisia painopisteitä ovat muun muassa kasvinjalostus ja siementen kehittäminen, lannoitteiden vähentäminen, kestävien viljelykasvien suojeleminen, monipuolistaminen ja arvoketjujen kehittäminen sekä laiduntamisjärjestelmien ja paikallisiin proteiineihin perustuvien rehujen koostumuksen tutkiminen. Tutkimus- ja innovaatiotoimintaa tarvitaan myös EU:ssa kasvatettujen valkuaiskasvien prosessoitavuuden, aistinvaraisen laadun, ravitsemuksen, sulavuuden ja allergeenisuuden osalta. Lajikkeiden ja kasvuolosuhteiden vaihtelevuus huomioiden standardoitu laatu, riskinarviointi ja luokitusmenetelmät ovat olennaisia markkinoinnin ja laajemman käytön tukemiseksi. Arvon luomiseksi tarvitaan myös elintarvikkeita ja rehuja varten soveltuvia jalostusteknologioita ja infrastruktuureja, myös maataloille sijoitettavia.

Investointeja sellaisten teknologioiden kehittämiseen, jotka auttavat hyödyntämään paremmin biomassaa sisällyttämällä jäämät ja sivutuotteet rehuun, on myös jatkettava yhdessä yksityisen sektorin kanssa.

- **Tehdään yhteistyötä ja jaetaan tietoa eri toimijoiden välillä**

Yhteistyö koko arvoketjussa on avain innovoinnin laajentamiseen. Maatalouden tuottavuutta ja kestävyyttä koskevalla eurooppalaisella innovaatiokumppanuudella sekä EU:n YMP-verkostolla ja muilla samankaltaisilla aloitteilla tuetaan tiedon jakamista, yhteistyöhankkeita ja parhaita käytäntöjä. Tutkimuksen ja innovoinnin yhdistäminen laajennuspalveluihin varmistaa tehokkaan tiedonsiirron viljelijöille. Usean sidosryhmän hankkeiden, temaattisten toimien ja verkostoitumisaloitteiden avulla näillä foorumeilla edistetään jatkossakin valkuaiskasveja koskevia parhaita toimintatapoja ja jaetaan jäsenvaltioiden tasolla toteutettujen hankkeiden merkityksellisiä tuloksia. Toimilla edistetään myös proteiinivuoropuheluita jäsenvaltioiden kanssa ja vuotuisia elintarvikevuoropuheluita. Lisäksi tutkimus- ja innovointitoimintaa koskeva koheesiopolitiikka tarjoaa välineen innovoinnin tukemiseen. Useat alueet ovat määrittäneet älykkään erikoistumisen strategioissaan asiaankuuluvat painopisteet.⁴¹

⁴⁰ Lisätietoa löytyy [Biodiversa+](#)-sivustolta.

⁴¹ Alueellista yhteistyötä, teknologian siirtoa ja teollista laajentumista kaikkialla Euroopassa vahvistetaan jo S3-kumppanuuksilla ja alueiden välisellä innovaatioinvestointivälineellä eli I3-rahoitusvälineellä. S3-kumppanuudet tuovat yhteen uusista arvoketjuista kiinnostuneita alueita. Esimerkkejä niistä ovat ”High Tech Farming” ja ”Ingredients for the Bioeconomy (I4BE)”. I3-rahoitusvälineellä tuetaan alueiden välistä yhteistyötä ja autetaan alueita muuttamaan tutkimus- ja pilottihankkeita todelliseksi taloudelliseksi mahdollisuudeksi esimerkiksi kehittämällä uutta, kansainvälistä biolannoitearvoketjua ja biotalousratkaisuja.

Proteiineja koskevan kattavan tutkimus- ja innovointitoiminnan on syvennettävä tieteellistä tietoa ja täytettävä puutteita varmistaen samalla tehokas yhdentyminen eri tieteenalojen välillä.⁴² Tutkimus- ja innovointirahoitusta tarvitaan lisää kasvi- ja vaihtoehtoisten proteiinien kilpailukykyyn, kestävyys- ja häiriönsietokykyyn parantamiseksi tulevaan Euroopan kilpailukykyrahastoon ja seuraavaan Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan perustuen. Tuleva uusi tutkimus- ja innovaatiotoiminnan strateginen toimintamalli maatalouteen, metsiin, maaseutualueille ja elintarvikejärjestelmiin muodostaa perustan tuleville investoinneille uuden tiedon, toimintatapojen ja työkalujen kehittämiseksi proteiinialoille. Pitkällä aikavälillä työ muun muassa kasvinsuojelun, jalostuksen ja biopohjaisen biotalouden aloilla, joihin kaikkiin osallistuu niin tutkimusorganisaatioita kuin yksityinen sektorikin, vahvistaa tulosten käyttöönottoa edelleen.

4.4. EU:n proteiinijärjestelmän häiriönsietokyky, kilpailukyky ja varautumisen parantaminen

EU:n proteiinijärjestelmän häiriönsietokyky ja kilpailukyky ovat vahvasti yhteydessä seuraaviin rehun, jalostuksen ja innovoinnin edistämistoimiin, joissa EU on teknologinen johtaja:

- karjajärjestelmien tehostaminen
- ruokintastrategioiden optimointi
- alueellisen ja paikallisen rehun käyttöön kannustaminen
- tuonnan monipuolistaminen yhdenmukaistamalla samalla kestävyysstandardeja
- rehun tuotantovälineiden ja lisäaineiden kotimaisen tuotannon tukeminen
- valmiuden ja yllättäviin tapahtumiin varautumisen varmistaminen.

• Mukautetaan karjajärjestelmiä paikallisten resurssien priorisoimiseksi

Rehun kysynnän optimointimahdollisuudet perustuvat karjatuotannon sekä alueellisen ja paikallisen rehu- ja eläintuotannon parempaan yhteensovittamiseen. Nykyisen YMP:n pohjalta laadittu vuoden 2027 jälkeinen YMP antaa jäsenvaltioille vaihtoehtoja tukea karjankasvatuksen monipuolistamista edelleen. Keinoihin lukeutuvat laajaperäistäminen sekä toimenpiteet **alueellisesti ja paikallisesti tuotettujen kasviproteiinien käytön lisäämiseksi.** Tällaisia toimenpiteitä ovat pinta-alaperusteinen tulotuki, erityisesti viljelykasvien ja karjan sekajärjestelmiä varten, sekä korotettu tuotantosidonnainen tulotuki viljelykasvien ja karjan tuotannon yhdistäville maanviljelijöille. Nitraattisaasteista kärsivillä alueilla komissio on ehdottanut, että jäsenvaltioiden olisi tuettava viljelijöitä karjankasvatusjärjestelmänsä laajentamisessa tai toimintansa monipuolistamisessa. Uusien maatalous- ja ilmastotoimien puitteissa ne myös tukevat karjanhoitojärjestelmien laajentamista esimerkiksi vapaaehtoisilla hoitositoumuksilla tai uudella siirtymätuella. Näin reunamaita voivat hyödyntää paremmin märehittäjät, kun taas yksimahaiset voivat käyttää elintarvikkeista saatavia sivutuotteita eläinten rehua, eläimistä saatavia sivutuotteita, tarttuvaa spongiformista enkefalopatiaa ja biopolttoaineiden jalostusta koskevan unionin lainsäädännön mukaisesti. Tämä auttaa vähentämään rehuihin liittyviä kasvihuonekaasupäästöjä ja maankäytön muutoksia koskevaa kilpailua.

Kotieläintuotantoa koskevan strategian mukaisesti karjan koostumuksen ja liiketoimintamallien optimointi alueellisella tasolla käytettävissä olevien luonnonvarojen mukaisesti ja vaikutusten kohteena olevien karjankasvattajien tulojen monipuolistaminen lisäarvoa tuovassa jalostuksessa auttavat vähentämään EU:n riippuvuutta kasviproteiinituonnista.

⁴² Maataloustutkimuksen pysyvä komitea, ["R&I for alternative protein sources towards strategic autonomy and sustainability in EU protein production"](#), 6.5.2026.

- **Paikallinen rehutuotanto**

EU:n on pyrittävä pienentämään eurooppalaisen rehutuotannon kustannuksia tuontiriippuvuuden vähentämisen yhteydessä. Tuontiproteiinirehun korvaaminen eurooppalaisilla, alueellisilla tai paikallisilla vaihtoehtoilta voi lisätä karjankasvattajien kustannuksia, jos ne ovat tuontia kalliimpia. Vaikka julkinen tuki voi auttaa kehittämään kestäviä rehuarvoketjuja, nämä kustannukset on katettava heikentämättä kilpailukykyä. Kotieläintuotantoa koskevassa strategiassa esitetään kehityspolku vapaaehtoisten merkintöjen käyttämiselle, jolloin kuluttajilla on mahdollisuus tukea tätä siirtymää, koska he voivat tunnistaa tuotteet, joiden toimitusketju on lyhyt.

Alueellisen jalostus- ja varastointikapasiteetin laajentaminen on keskeistä paikallisen rehun käytön lisäämiseksi eläintuotantoketjun alkupäässä. YMP:n kautta saatavilla olevilla investointivälineillä voidaan jo nyt tukea viljelijöitä ja tuottajaorganisaatioita tällaisen alueellisen jalostus- ja varastointi-infrastruktuurin, kuten kuivausyksiköiden, biojalostamojen tai logistiikka-alustojen, kehittämisessä. Tuleva Euroopan kilpailukykyrahasto voi edistää tätä tavoitetta entisestään lisäämällä kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä parantavia investointeja.

Jäsenvaltioita suositellaan seuraamaan paikallisen rehun käyttöä toimintapolitiikan ohjaamiseksi ja edistymisen seuraamiseksi.⁴³ Lisäksi komissio harkitsee **vapaaehtoisten merkintöjen tai vapaaehtoisten varattujen ilmaisujen** kehittämistä tuotteen valmistuksessa käytetyn rehun alkuperälle.

- **Optimoidaan eri karjatyyppien ruokintastrategioita**

Märehtijät voivat syödä ruohoa ja auttaa ylläpitämään niittyjä, kun taas yksimahaiset voivat hyödyntää elintarvikkeiden ja maatalouden jalostuksen ylijäämiä ja sivutuotteita, jotka muuten menisivät hukkaan. Ruokintastrategiat on suunniteltu vastaamaan muuttuvia ravinnevaatimuksia, jotka puolestaan vastaavat geneettisiä parannuksia sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevia vaatimuksia. Ei kuitenkaan ole olemassa yhtä ainoaa ratkaisua, joka toimisi kaikkien tuotantojärjestelmien, kaiken karjan ja kaikkien alueiden kohdalla. Ruokintastrategioiden optimointi voisi kuitenkin vähentää EU:n riippuvuutta kasviperäisistä tuontiproteiineista, luoda arvoketjuja EU:n alueella kasvatetuille valkuaisille ja parantaa kestävyyttä.

Koska yksikään toimintatapa ei sovi kaikkiin järjestelmiin tai kaikille alueille, rehunvalmistajilla on keskeinen rooli eläinten ravitsemusvaatimusten, ainesosien saatavuuden, kohtuuhintaisuuden ja kestävyys tasapainottamisessa. Ne valmistavat rehuseoksia erilaisista paikallisista ja tuoduista rehuaineista ja lisäaineista, mukautuen samalla ympäristöön, sääntelyyn ja markkinoihin liittyviin rajoitteisiin tukeakseen karjan optimaalista suorituskykyä. Tämä rooli on erityisen tärkeä, sillä rehuseokset muodostavat merkittävän osan karjarehun kokonaistarpeesta ja rehukustannukset ovat karjankasvatuksen suurin taloudellinen panostus.

Entisten elintarvikkeiden sekä elintarviketuotannon sivutuotteiden ja oheistuotteiden käyttäminen eläinten rehuna tukee kiertobiotalouden tavoitteita vähentämällä syntyvää jätettä, säilyttämällä ravinteita ja tuottamalla taloudellisia ja ympäristöllisiä hyötyjä. EU:n politiikalla kannustetaan jäsenvaltioita asettamaan turvallinen käyttö eläinten ravintona etusijalle biopolttoaineena käytön, kompostoinnin, biokaasuna käytön, polttamisen tai kaatopaikalle viemisen sijaan, koska näitä pidetään vähemmän arvokkaina vaihtoehtoina. Edellytyksenä on, että kaikki asiaankuuluvat rehuturvallisuusvaatimukset ja muut oikeudelliset vaatimukset täyttyvät. Kiertorehuun voi sisältyä myös uusien ravinteiden, kuten hyönteisistä saadun proteiinin, käyttöä eläinten ravintona.

⁴³ Euroopan ympäristökeskus, "[Protein diversification in Europe: risks and opportunities for sustainable food systems](#)", 22.6.2026.

- **Monipuolistetaan tuontia yhdenmukaistamalla samalla kestävyysstandardeja**

Tässä suunnitelmassa esitetään käytännön toimia EU:n alueen tuotannon lisäämiseksi kohti suurempaa autonomiaa, mutta samalla tuonnin monipuolistaminen auttaa vähentämään riippuvuusriskejä. Sekä nykyiset että tulevat EU:n eri kauppakumppaneiden kanssa tekemät vapaakauppasopimukset luovat perustan sekä tuonnin että viennin monipuolistamiselle. EU:n ulkopuolisista maista tuotavaan rehuproteiiniin tukeudutaan todennäköisesti tulevaisuudessakin. Soijapavut ja -rouhe ovat tullittomia ja niitä saadaan vain rajoitusta määrästä lähteitä, joten EU:n ja sen ulkopuolisten maiden väliset vapaakauppasopimukset auttavat vahvistamaan tätä järjestelyä ja monipuolistamaan soijapapujen toimituslähteitä EU:hun. EU käyttää maatalous- ja elintarvikediplomatiaansa toimitusketjujensa monipuolistamiseen entisestään ja uusien toimitusväylien avaamiseen.

EU:n naapurimaa ja jäsenkandidaatti Ukraina voisi auttaa pienentämään EU:n proteiinialijäämää ja tekemään siitä ketterämmän. Yhteistyössä keskityttäisiin yhdenmukaistamaan tuotantostandardit erityisesti soijapapujen osalta. EU tekee yhteistyötä Ukrainan kanssa molempia osapuolia hyödyttävillä aloilla, kuten soijapapujen tuotannossa, varmistaen samalla tasapuoliset toimintaedellytykset ja tasapuolisen kilpailun.

Tuotantostandardien paremman yhtenäistämisen eteen on jo tehty useita toimia.

Komissio halusi maataloutta ja elintarvikkeita koskevassa visiossaan varmistaa, että EU:ssa kiellettyjä torjunta-aineita ei päädy uudelleen käyttöön tuonnin välityksellä. Aiempien aloitteiden täydentämiseksi komissio on esittänyt elintarvikkeiden ja rehujen koontiasetusta ja aikoo tehdä vaikutustenarvioinnin mahdollisuudesta yhdenmukaistaa tuontituotteiden tuotantostandardit.⁴⁴

Proteiinituotannolla voidaan vaikuttaa merkittävästi myös maankäyttöön. EU:n lainsäädäntökehityksessä, kuten EU:n metsäkatoasetuksessa⁴⁵ ja epäsuoraa maankäytön muutosta koskevassa direktiivissä⁴⁶, puututaan näihin ongelmiin. Niillä voi kuitenkin olla vaikutuksia myös arvoketjuun sekä viljelijöiden että kauppiaiden kannalta, mikä edellyttää erityistä huomiota.

- **Kehitetään rehun tuotantovälineiden ja lisäaineiden kotimaista tuotantoa**

Proteiinilähteiden ja eläinten ruokavalion muutokset edellyttävät asianmukaisia rehun lisäaineita. Aminohappojen käyttö rehurukavaliassa on nykyisin kustannustehokkain ratkaisu, jolla vähennetään EU:n suurta riippuvuutta soijapapujen tuonnista. Samalla vähennetään tyyppipäästöjä sekä tuetaan eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Jos pääsy välttämättömien aminohappojen (erityisesti lysiinin ja metioniinin) markkinoille vaikeutuisi, soijapapujen tuonti EU:n ulkopuolisista maista ja ympäristöön vapautuvan tynen määrä kasvaisivat. Vastaavasti rehun täydentäminen riittävällä määrällä vitamiineja on eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kaikkien nykyisten eläintuotantojärjestelmien optimoimisen edellytys. Yhden yksittäisen vitamiinin puute voi riittää vaikuttamaan eläintuotantoon, mikä puolestaan vaikuttaa EU:n alueen karjan kilpailukykyyn ja voi heikentää EU:n elintarvikeomavaraisuutta.

EU on merkittävässä määrin riippuvainen EU:n ulkopuolisista, erityisesti Itä-Aasian, **maista** lähes kaikkien eläinten ruokkimiseen tarvittavien vitamiinien ja aminohappojen osalta.

EU:n riippuvuus tuontivitamiineista ja -aminohapoista aiheuttaa siis kriittisiä toimitusriskejä. Komissio pyrkii yhdessä jäsenvaltioiden kanssa korjaamaan nämä heikkoudet **suojelemalla ja**

⁴⁴ Komission 2 päivänä helmikuuta 2023 annetussa asetuksessa (EU) 2023/334 on alennettu neonikotinoideihin kuuluvien klotianidiinin ja tiametoksaamin jäämien enimmäismääriä analyysiherkkyyden rajalle mehiläisten ja pölyttäjien suojelemiseksi.

⁴⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1115, annettu 31 päivänä toukokuuta 2023, tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionista (EUVL L 150, 9.6.2023, s. 206).

⁴⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

tukemalla teollisia valmiuksia kilpailukyvyyn ja kaupan välineiden avulla sekä tutkimalla mahdollisuuksia siirtää tuotantoa takaisin seuraavilla toimenpiteillä:

- **Käynnistetään tutkimus EU:n riippuvuuksien laajuuden ja lieventämismahdollisuuksien arvioimiseksi.**
- Tutkitaan tulevan Euroopan kilpailukykyrahaston käyttämistä hankkeiden lisäämiseen ja kannustimien tarjoamiseen EU:n toimijoille, jotta ne käyttäisivät koko nykyistä tuotantokapasiteettiaan rehun lisäaineiden ja vitamiinien tuottamiseen, toiminnan jatkuvuuden varmistamiseen ja/tai uuteen kapasiteettiin sijoittamiseen.
- **Yksinkertaistetaan rehun lisäaineita koskevia sääntöjä jatkossakin** innovaatioiden ja markkinoiden saatavuuden mahdollistamiseksi elintarvikkeiden ja rehun koontiasetuksen mukaisesti.
- Parannetaan rehun tuotantovälineisiin ja lisäaineisiin liittyvien **haavoittuvuuksien seurantaa ja kriittisten riskien tunnistamista** sekä kehitetään asianmukaisia varautumisvaihtoehtoja. Niinistön raportin⁴⁷ jälkeen komissio hyväksyi Euroopan varautumisunionistrategian⁴⁸ jonka yhtenä tavoitteena on elintärkeiden yhteiskunnallisten toimintojen kuten elintarviketurvan häiriönsietokyvyn vahvistaminen.
- Tässä yhteydessä **komissio keskittyy jatkossakin erityisesti riippuvuuksiin elintarvikkeista ja rehun lisäaineista Euroopan elintarviketurvan kriisivalmius- ja reagointimekanismin puitteissa.** Lisäksi komissio tarkastelee erilaisia keinoja, kuten **kriittisiin materiaaleihin liittyviä välineitä markkinoiden avoimuuden, varastoinnin, yhteishankintojen tms. osalta,** jotta voidaan parantaa kykyä sietää ulkoisia häiriöitä ja vakauttaa sekä saatavuus että kohtuuhintaisuus.

4.5. EU:n proteiiniarvoketjujen vahvistaminen parantamalla markkinoiden houkuttavuutta, luomalla kannustimia kysynnälle ja edistämällä paikallisia ratkaisuja

- Monipuolisten ruokavalioiden tukeminen- Kysynnän lisääminen erilaisten keinojen avulla kansallisella ja EU:n tasolla- Vastuullisuuden ja yhteistyön varmistaminen koko arvoketjussa

• Vahvistetaan järjestelmän häiriönsietokykyä tukemalla monipuolisia ruokavalioita

EU:n maatalouselintarvikejärjestelmä tarjoaa ihmisille runsaasti turvallisia ja korkealaatuisia elintarvikevaihtoehtoja. Ihmiset voivat muodostaa omien tarpeidensa ja mieltymystensä mukaan erilaisia ruokavalioita, joihin kuuluu erilaisia kasviperäisiä proteiineja ja kestävästi tuotettuja eläintuotteita. Kohtuuhintaisten kotimaisten kasviproteiinien saatavuuden lisääminen antaisi kuluttajille enemmän valinnanvaraa ja tekisi tuotteista helpommin saatavia. Monipuolinen ja tasapainoisempi ruokavalio puolestaan auttaisi rakentamaan elinkelpoisia arvoketjuja kasvipohjaisille tuotteille ja alueellisesti integroiduille eläintuotteille, parantaisi kansanterveystuloksia sekä edistäisi EU:n ilmasto- ja ympäristötavoitteiden saavuttamista.⁴⁹

⁴⁷ Erityisneuvonantaja Sauli Niinistö, ”Report: Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness”, 30.10.2024.

⁴⁸ Euroopan komissio, [Euroopan varautumisunionistrategia](#) (JOIN(2025) 130 final).

⁴⁹ Euroopan komissio: yhteinen tutkimuskeskus, [Closing the EU protein gap – drivers, synergies and trade-offs](#), 2024.

Elintarvikeympäristöt muokkaavat kuluttajien elintarvikevalintoja. Valinnat perustuvat pitkälti hintaan ja yksityisiin toimijoihin, mutta myös julkiset toimintalinjat vaikuttavat niihin. Kansalliset poliittiset välineet, kuten verotus, koulutus, ruokavalio-ohjeet ja terveyttä, ilmastoa, ympäristöä ja sosiaalisia vaikutuksia koskevat tiedot, voivat tukea terveellisempää ja monipuolisempaa ruokavaliota. Julkisten ja yksityisten toimijoiden lisäkeinoja ovat muun muassa hinnoittelu, saatavuus, julkiset ateriapalvelut, tuotteiden koostumus ja tiedottaminen kuluttajille. Tiedottamiseen lukeutuvat merkinnät ja mainonta, kuten komission sydänterveysohjelmassa mainitaan.

- **Lisätään kysyntää erilaisten EU:n ja kansallisten välineiden avulla**

Kansallisten toimintalinjojen lisäksi tärkeä rooli on EU:n politiikalla. Kuivattujen palkokasvien ja soijapapujen markkinointistandardeja koskevan komission kertomuksen mukaisesti myös **vuoden 2027 jälkeistä YMP:tä koskevassa ehdotuksessa sallitaan valkuaiskasveja koskevien standardien käyttöönotto, jotta kuluttajille voidaan kertoa paremmin tuotteiden alkuperästä.** Standardeilla voidaan edistää kasvipohjaista kulutusta ja tukea EU:n kampanjoita, joissa korostetaan palkokasvien terve- ja kestävyyshyötyjä.

Komissio lisää tietoa palkokasveja koskevista mahdollisuuksista vuotuisessa edistämistyöohjelmassaan ja sisällyttää kyseiset tuotteet tulevaan osta eurooppalaista -kampanjaan.

Julkisilla elintarvikehankinnoilla voidaan edistää häiriönsietokykyä ja kestävyyttä tukemalla uusia toimitusketjuja, turvaamalla kestävien tuotteiden kysyntää ja muokkaamalla kulutustottumuksia. Maataloutta ja elintarvikkeita koskevassa visiossa esitetään ehdotus julkisten hankintojen aseman vahvistamisesta. Siinä mainitaan, että julkisissa hankinnoissa olisi noudatettava kokonaistaloudellisesti edullisinta lähestymistapaa, jolla palkitaan laatu- ja kestävyyspyrkimykset. Kasvipohjaisten tuotteiden ja erityisesti palkokasvien paikallinen tuotanto edistää näitä tavoitteita, ja sen odotetaan myös hyötyvän tästä toimintatavasta.

EU:n koulujakelujärjestelmä⁵⁰, jolla tuetaan maidon, hedelmien ja vihannesten jakelua miljoonille koululaisille, voi tukea kestävästä kulutuksesta entisestään antamalla lapsille tietoa palkokasvien hyödyistä ja totuttamalla heidät niiden makuun.

- **Huomioidaan kestävydestä ja häiriönsietokyvystä koituvat kustannukset hinnoittelussa ja verotuksessa**

Hinnat vaikuttavat vahvasti kuluttajien valintoihin ja voivat ohjata siirtymistä monipuolisempiin ruokavalioihin. Tähän sisältyvät vähittäiskauppiaiden häiriönsietokykyisten elintarvikkeiden todellisia kustannuksia vastaavat hinnoittelualoitteet, joita tuetaan merkintäkäytännöillä. Hinnoittelun ohella vähittäiskauppiat ja elintarviketeollisuus ovat tärkeässä roolissa, sillä ne tarjoavat erilaisia vaihtoehtoja monipuolisemmille ruokavalioille ja edistävät kestävämpiä vaihtoehtoja.

Jäsenvaltiot voivat edistää siirtymistä kohti häiriönsietokykyistä elintarvikejärjestelmää suunnittelemalla veropolitiikkansa asianmukaisesti.

Vaikka valkuaiskasvituotteiden lisääminen elintarvike- ja rehukäyttöön ei kuulu yhteistä maatalouden markkinajärjestelyä koskevan asetuksen 210 a artiklan mukaisten kestävyyssovimusten soveltamisalaan, viljelijät ja muut ketjun sidosryhmät voisivat harkita sellaisten aloitteiden sisällyttämistä kestävyystavoitteisiin pyrkiviin kestävyyssovimuksiin. Tällaisia kestävyystavoitteita ovat esimerkiksi hävikin ja typen käytön vähentämiseen, biologisen monimuotoisuuden parantamiseen ja muut asiaan liittyvät tavoitteet.

⁵⁰ Yhteistä maatalouden markkinajärjestelyä koskevan asetuksen 22 ja 25 artikla sekä liite V.

4.6. Kiertotalous liiketoimintamallina

- **Biopolttoaineet**

Korkeaproteiinisten valkuaiskasvien kotimainen tuotanto ei ainoastaan vähennä riippuvuutta proteiinituonnista, vaan samalla syntyy myös arvokkaita oheistuotteita, joita voidaan käyttää elintarvikkeina ja rehuna. Niitä voidaan myös käyttää biopolttoaineiden tuotannossa, mikä edistää EU:n häiriönsietokykyä niin elintarvike-, rehu- kuin energia-alallakin. Komissio **arvioi vuoden 2030 jälkeisen uusiutuvaa energiaa koskevan kehityksen uudelleentarkastelussa, miten kotimaisten kestävien biopolttoaineiden, valkuaiskasvien ja raaka-aineiden tuotantoa voidaan lisätä** unionin strategisen riippumattomuuden ja häiriönsietokyvyn tukemiseksi ottaen nämä tavoitteet huomioon yleisessä poliittisessa kehityksessä.

- **Hyödynnetään biotaloutta**

Luonnonvarojen kestävä käytön kannalta on olennaista huomioida myös biotalous. Näin voidaan hyödyntää EU:n proteiini-lähteiden koko potentiaali biotalousstrategian tavoitteiden ja biomassan tehokkaan käytön periaatteiden mukaisesti. Biotalousstrategialla edistetään biomassavirtojen parempaa seurantaa sellaisten alueiden tunnistamiseksi, joita voisi vielä parantaa. Näin voidaan lisätä läpinäkyvyyttä aloilla, joilla biomassaa käytetään elintarvikkeena, rehuna, lannoitteena, energiana ja muihin teollisiin käyttötarkoituksiin. Muun muassa Euroopan kierrätystä ja biopohjaisia ratkaisuja edistävä yhteisyritys ja sen alkutuottajia käsittelevä työryhmä ovat ratkaisevassa roolissa biotalouden edistämässä.

Komissio pyrkii **kehittämään biomassataseita** sivutuotteiden saatavuutta koskevien tietoukkien parantamiseksi sekä tukee jäsenvaltioita yhdenmukaistettujen rehu- ja elintarvikeproteiinitaseiden laatimisessa.

5. Päätelmät

EU:n proteiinijärjestelmän suuri riippuvuus tuodusta korkeaproteiinisestä rehusta tuo esiin toisiinsa liittyviä haasteita, kuten alikehittyneet valkuaiskasvien arvoketjut, tuontivitamiinit ja -aminohapot, vähäisen kilpailun, maan saatavuuden rajallisuuden, ympäristöpaineet, tiettyjen karjankasvatusjärjestelmien riippuvuuden tuontirehusta, kulutustottumukset ja esteet vaihtoehtoisten proteiinien käytölle.

Näihin haasteisiin vastaamiseksi yhdistetään koordinoituja ja järjestelmällisiä toimia tarjonnan sekä rehun ja elintarvikkeiden kysynnän osalta. Tämä vahvistaa EU:n tuotantoa kannustamalla valkuaiskasvien viljelyyn YMP:n välineillä ja kehittämällä kestäviä arvoketjuja, joita tuetaan jalostuksen infrastruktuurilla, sopimusten laajemmalla käytöllä ja kohdennetuilla investoinneilla. Samalla edistetään tuonnin monipuolistamista sekä tehokkaampia ja paikallisempia karjankasvatusjärjestelmiä, mukaan lukien niittyihin perustuva laajaperäistäminen ja paikalliseen rehuun perustuvat optimoidut ruokintastrategiat. Näitä tavoitteita tuetaan infrastruktuurilla, markkinakannustimilla ja rehun tuotantopanosten kotimaisella tuotannolla.

Samaan aikaan kysyntää edistetään ruokavalioiden monipuolistamisella, elintarvikeympäristöjen parantamisella, merkinnöillä, tiedotuksella ja julkisilla hankinnoilla sekä edistämällä tutkimusta ja innovointia, jonka kohteena ovat viljelykasvit, vaihtoehtoiset proteiinit, biotalous ja kierrätysratkaisut. Näitä toimia tuetaan vahvemalla politiikan koordinoinnilla, ympäristötavoitteisiin yhdenmukaistamalla sekä tehostetulla seurannalla ja vuoropuhelulla. Näin varmistetaan koko järjestelmän siirtyminen kohti kestävämpää ja kilpailukykyisempää EU:n proteiinijärjestelmää.

Nuoret viljelijät, jotka ovat usein uusien teknologioiden, kestävien käytäntöjen ja monipuolisten liiketoimintamallien eturintamassa, ovat yrittäjähenkisellä ja mukautuvalla asenteellaan keskeisessä asemassa tarttuessaan mahdollisuuksiin, jotka liittyvät siirtymiseen kestäväan ja häiriönsietokykyiseen proteiinin tarjonnan ja kysynnän järjestelmään.

EU voi kannustavan toimintaympäristön ja innovoinnin avulla nopeuttaa kestävien käytäntöjen käyttöönottoa ja siirtyä kohti **seuraavia vertailuarvoja vuoteen 2035** mennessä sen varmistamiseksi, että EU:sta peräisin olevista rehuna käytettävistä öljysiemenistä ja valkuaiskasveista peräisin olevan proteiinin osuus, joka oli 25,8 prosenttia vuonna 2025, on noussut 35 prosenttiin vuonna 2035.

LIITE: Keskeiset toimet

1. Valkuaiskasvien arvoketjujen kehittäminen Euroopassa ja viljelijöiden aseman vahvistaminen

Tunniste	Toimet
1.1	Seurataan paikallisen rehun käyttöä.
1.2	Asetetaan EU:n laajuinen vertailuarvo EU:n yleisen proteiinin strategisen riippumattomuuden seuraamiseksi.
1.3	Otetaan käyttöön valkuaiskasvien alkuperämerkintöjä koskevat markkinointistandardit.
1.4	Parannetaan kestävyyskriteerien käyttöönottoa elintarvikkeiden, elintarvikepalvelujen ja myyntiautomaattien julkisissa hankinnoissa.

2. EU:n proteiiniomavaraisuutta koskevan osaamisen lisääminen

Tunniste	Toimet
2.1	Käynnistetään EU:n proteiinivuoropuhelut jäsenvaltioiden kanssa EU:n proteiinis suunnitelman täytäntöönpanosta.
2.2	Käynnistetään tutkimus EU:n riippuvuuksien laajuuden ja lieventämismahdollisuuksien arvioimiseksi.
2.3	Annetaan ohjeita yhdenmukaistetuista rehu- ja elintarvikeproteiinitaseista.

3. Kannusteiden lisääminen EU:n proteiiniarvoketjuun

Tunniste	Toimet
3.1	Selvitetään tapoja investoida varastointi- ja jalostuslaitoksiin, jotta voidaan kehittää kestäviä rehuarvoketjuja, jotka perustuvat paikallisesti tuotettuihin korkeaproteiiniisiin rehuaineisiin kansallisten ja alueellisten kumppanuussuunnitelmien ja Euroopan kilpailukykyrahaston puitteissa.
3.2	Helpotetaan sellaisten vapaaehtoisten merkintöjen tai vapaaehtoisten varattujen ilmaisujen kehittämistä, joilla todistetaan, että eläintuotteet tuotetaan yksinomaan EU:n alueen, kansallisen, alueellisen tai paikallisen rehun avulla yhteistyössä toimitusketjun keskeisten sidosryhmien kanssa.
3.3	Lisätään tietoa sellaisten EU:n kampanjoiden rahoitusmahdollisuuksista, joissa korostetaan palkokasvien terveys- ja kestävyys-työjää.
3.4	Lisätään tietoa palkokasveista koulujakelujärjestelmän avulla, jotta lapset tutustuvat niiden makuun ja ulkonäköön ja tietävät niiden ravitsemushyödyt.
3.5	Jäsenvaltioiden on harkittava sellaista veropolitiikkaa, jolla parannetaan kuluttajien mahdollisuuksia saada kestäviä, kohtuuhintaisia elintarvikkeita.

4. EU:n valkuaiskasvien ja vaihtoehtoisten proteiinien kilpailukykyyn parantaminen

Tunniste	Toimet
4.1	Kehitetään maataloutta ja peltometsätaloutta koskeva sertifiointimenetelmä kivennäismaalle, mukaan lukien toimet, joilla vähennetään hoidetusta maatalousmaasta peräisin olevia suorja ja epäsuoria N ₂ O-päästöjä käyttämällä valkuaiskasveja hiilenpoisto- ja hiiliviljelyasetuksen mukaisesti.
4.2	Toteutetaan strategisia tutkimus- ja innovointitoimia maataloudessa, metsissä, maaseutualueilla ja elintarvikejärjestelmissä. Rahoitetaan tutkimusta ja innovointia valkuaiskasvien ja vaihtoehtoisten valkuaiskasvien kilpailukykyyn, kestävyys- ja häiriönsietokykyyn edistämiseksi.

4.3	Jaetaan tietoa ja vaihdetaan parhaita toimintatapoja riippumattomuudesta rehun osalta sekä valkuaiskasvien paikallisesta tuotannosta, jalostuksesta ja hyödyntämisestä EU:n YMP-verkoston kautta.
------------	---

5. Kumppanuus Euroopan naapurustossa

Tunniste	Toimet
5.1	Edistetään yhteistyötä Ukrainan kanssa EU:n jäsenehdokkaana valkuaiskasvien tarjonnan monipuolistamiseksi ja tuotantostandardien, myös Global Gatewayn, yhdenmukaistamiseksi.